

6 СТУДЗЕНЯ 2007 г. СУБОТА

№ 3 (25868)

Кошт 400 рублёў

Выдаецца 3 9 жніўня 1917 г.

Наша газета ўключана ў «Залаты фонд прэсы» СНД

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Карэктаванне бюджэту краіны ў першым квартале сёлета не будзе

Аб гэтым журналістам паведаміў у Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення бюджэтай палітыкі Міністэрства фінансаў Беларусі Алег Селівестраў.

Паводле слоў спецыяліста, даходная частка бюджэту дзяржавы сёлета складае 41,8 трлн рублёў. Гэта даволі вялікі аб'ём сродкаў. «Менавіта таму скарачэння рэспубліканскага бюджэту ў першым квартале года не прадугледжана», — запэўніў Алег Селівестраў. На думку фінансіста, зараз у краіне дастаткова сродкаў, якія можна выкарыстоўваць, каб пакрываць неабходныя расходы, якія папярэдне не былі заплаваны ў сувязі з істотным павелічэннем цаны на газ.

У далейшым Мініфіну даядзедца адшукваць дадатковыя грашовыя рэсурсы. У выніку асобныя перарасходныя артыкулы расходаў бюджэту будуць карэктавацца. «У нейкіх момантах і напрамках даядзедца зацягнуць паясок, — лічыць Алег Селівестраў. — Аднак расходы на сацыяльныя праграмы, такія, як выплаты зарплат, пенсіі, матэрыяльныя дапамогі, стывендыі і іншыя сацыяльныя выплаты скарачацца не будуць».

Магчыма, будзе карэктавацца аб'ём фінансавання па ўтрыманню апарату кіравання, па лініі камандзіравачных расходаў, транспартных выдаткаў і іншых, якія не закрануць дабрабыту насельніцтва, удакладніў Алег Селівестраў.

Сяргей КУРКАЧ.

Дзеянні ў адказ Беларусі ў энергетычнай спрэчцы абсалютна лагічныя і адекватныя сітуацыі

Дзеянні ў адказ беларускага боку ў энергетычнай спрэчцы абсалютна лагічныя і адекватныя сітуацыі. Аб гэтым заявіў, адказваючы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА, кіраўнік прэс-службы Прэзідэнта Беларусі Павел Лёгіч.

«З'явы некаторых расійскіх чыноўнікаў наконт таго, што наша краіна быццам бы займаецца разбурэннем мытнага саюза, не адпавядаюць сапраўднасці. Менавіта расійскі бок сваімі нядаўнімі дзеяннямі і па ўвядзенню экспертнай пошліны на сырую нафту, і па мерах па нетарыфнаму рэгуляванню адносна беларускіх тавараў у Расіі сам фактычна пачаў разбураць мытны саюз. Таму сёння трэба дакладна бачыць, хто першы парушае пагадненні па забеспячэнню свабоднага гандлю паміж дзвюма краінамі. Зусім відавочна, што гэта не Беларусь», — падкрэсліў Павел Лёгіч.

Марта АСТРЭЙКА, БЕЛТА.

МЗС лічыць выказванні прадстаўніка Дзярждэпа ЗША аб Беларусі некампетэнтнымі і заштампаванымі

МЗС Беларусі лічыць некампетэнтнымі і заштампаванымі выказванні афіцыйнага прадстаўніка Дзярждэпартаменту ЗША, зробленыя 4 студзеня ў адрас беларускіх уладаў у кантэксце дыялога паміж Беларуссю і Расіяй па энергетычных пытаннях. Аб гэтым заявіў начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар знешнепалітычнага ведамства нашай краіны Андрэй Папоў, каментуючы гэтыя выказванні.

«Па-першае, амерыканскія прадстаўнікі, мяркуючы па ўсім, зусім не кампетэнтны ў пытаннях, якія спрабуе каментаваць. Адсюль — відавочна блытаніна і пераварочванне ўсёй тэмы «з ног на галаву». Акрамя таго, выказванні афіцыйнага прадстаўніка Дзярждэпа ЗША ўяўна паказваюць на прэзэрвацыю штампаванасці яго мыслення. Як вынік, ён даволі няградна пераносіць гэтыя штампы на энергетычную тэматыку», — адзначыў Андрэй Папоў.

БЕЛТА.

ВА ЎРАДЗЕ

Беларусь з 1 студзеня пачала мытнае афармленне нафты, увозімай з Расіі

Беларусь з 1 студзеня 2007 года пачала мытнае афармленне нафты, што ўввозіцца з Расійскай Федэрацыі і перамяшчаецца транзітам па мытнай тэрыторыі рэспублікі магістральным нафтаправодам. Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове Савета Міністраў № 1798 ад 31 снежня 2006 года.

Гэты дакумент уносіць дапаўненні ў пастанову ўрада ад 27 чэрвеня 2003 года № 869 «Аб некаторых мерах па ўпарадкаванні мытнага афармлення тавараў, увозімых з Расійскай Федэрацыі».

У пастанове Савета Міністраў № 1798 адзначана, што мытнае афармленне нафты ажыццяўляецца Дзяржаўным мытным камітэтам. Пры гэтым дэкларантам нафты з'яўляецца ААТ «Акцыянерная кампанія па транспарту нафты «Транснафта».

ДМК прадлісана вызначыць парадак мытнага афармлення нафты, што увозіцца з Расіі і перамяшчаецца транзітам па мытнай тэрыторыі Беларусі магістральным нафтаправодам.

Пастанова ўступіла ў сілу з дня яе прыняцця.

БЕЛТА.

Надзённае

На аўтазапраўках — ніякага ажыятажу

У гэтым упэўнілі карэспандэнты нашай газеты, якія правялі спецабслеў «інспекцыю» сталічных АЗС: сітуацыя тут нічым не адрознівалася ад ранейшай, калі і паліва — дастаткова, і — чэргаў не назіралася.

Размаўляем па тэлефону з аператарам аўтазапраўкі «Беларуснафта Мінскаўтазапраўка», што знаходзіцца на вуліцы Ляўкова. Жанчына крыху здзіўлена ўвагі прадстаўніц сродкаў масавай інфармацыі, таму што праца на аўтазапраўцы праходзіць у звычайным рэжыме, без ніякіх узрушэнняў. «Усё, як заўсёды», — расказвае аператар. — У навінах ісьць бензін усё марак, а кліентаў нават менш, чым перад Новым годам. Усе рэзервы амаль поўнастаю запалены палівам», — зазначае яна. Дакладна такая ж сітуацыя і на аўтазапраўцы сумеснага прадпрыемства «Юнайтэдкомпані», якая знаходзіцца на праспекце Дзяржынскага. Тут без праблем можна заправіцца бензінам А-76 (Н-80), А-92, А-95, А-98, дызельным палівам. Аўтаматбілісты і тут не марнуюць час, пад'язджаюць свабодна да калонак аўтазапраўкі. На АЗС закрытага акцыянернага таварыства «Сланнафта-старт», што ў Маскоўшчыне, паводле слоў аператара, звычайныя працоўныя дзень, ніякіх праблем няма. Які, дарэчы, і на «люкойлаўскай» АЗС на Ляшчынскага, дзе адзначаюць, што ўсё на аўтазапраўцы ў норме — паліва тут дастаткова, а жаданых заправіць «жалежных коней» — столькі ж, як было і раней. Няма ажыятажу і на АЗС сумеснага прадпрыемства ТАА «Белнафтарэсурс» на вуліцы Анаева: «Пальў у нас усё добра, паліва пастаўляецца без перабойў, — гаворыць аператар. — Што здзіўляе, дык гэта тое, што кліентаў пасля 1 студзеня стала менш, патрапіліся на святы», — жартуе аператар. На пытанне, ці цікавіцца аўтамаатары ў работніцкай станцыі ростам цаны на бензін, жанчына адказала, што такіх німаць. Між іншым, у бліжэйшы час, як паведаміў у гутарцы з журналістам «Звязды» намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення вытворчасці і збыту нафтапрадуктаў канцэрна «Белнафтамік» Мікалай Даўгапалец, кошт бензіну і дызельнага паліва не зменіцца. Таксама спецыяліст запэўніў у тым, што праблем з запраўкай транспартных сродкаў на АЗС зараз няма і не будзе ў далейшым.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Запасай хапае

У апошнім месяцы мінулага года калектыў адкрытага акцыянернага таварыства «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод», як паведаміў нам намеснік генеральнага дырэктара прадпрыемства Сяргей Саладоўнікаў, перапрацаваў 782 тысячы тон сыравіны. Тысяч тон серавугляроднай сыравіны. Гэта дзюкуючы таму, што загады, які ў папярэднія гады, былі створаныя запасы «чорнага золата». Наш высокапрафесійны калектыў, па традыцыі ўжо, паспяхова спраўляецца з года ў год з даведзенымі заданнямі і на сёлета таксама намяцуў высокія рубжы, згодна з якім распрацаваны бізнес-план, злучаючы з якім трэба выканаць шмат арганізацыйна-тэхнічных, тэхналагічных і іншых мерапрыемстваў. На сёння ніякіх зрываў на прадпрыемстве не назіраецца. Аднак умовы расійскіх пастаўшчыкоў на прадпрыемстве ставяць калектыў ААТ у нялёгкае, а дакладней, у складанае становішча.

Пабывалі мы і на адной з аўтазаправак Гомяля. Усё там шло, як і раней: чэргаў ніякіх не было, паліва адпуклася без абмежаванняў. Праказанае сітуацыю мы папрасілі намесніка генеральнага дырэктара РУП «Беларуснафта» — Гомяльска-Іпаўраўскага Аляксандра Кеўліча, і ён паведаміў, што гэтак жа ў вобласці працуюць і 66 аўтазаправак прадпрыемства і ўсе камерцыйныя. Рэалізацыя ўсё віды паліва. Рэжым работы — нармальны. Цэны не павышаліся і знаходзяцца на ранейшым узроўні. У выхадныя і святочныя дні арганізаваны падвоз паліва і работа дыспетчарскай службы.

Аляксандр ПЕРНІКАЎ.

Раждзэственнае пасланне Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыяршага Экзарха ўсяе Беларусі

Узлюбленыя архіпаствы, пастыры, манахі і ўсе верныя дзеці Беларускай Праваслаўнай Царквы!

«Хрыстос нараджаецца — славіце!» (Канон Раждзэства Хрыстовага) Так Святая Царква запрашае нас падсіцца да віфлеемскага ясляў, пакланіцца Богадзіццю Хрысту, Які ляжыць ў іх, і аплывае Яго разам з ангельскімі сіламі: «Слава ў вышніх Богу, і на зямлі міру!»

Падобна да прамудрых вахвоў, і мы, кіраваныя Маці Царквою, здзейснілі пастука падарожжа Раждзэственнага пошту, каб змырыць сваю волю, ачысціць душу і сумленне і падрыхтаваць сябе да сустрэчы з нованароджаным Сынам Божым.

У свой час усе мы прынялі Таіства Святога Хрышчэння, і над кожным з нас зазвала зорка, якая вядзе чалавека да Бога. Як тады, так і сёння яна зноў прыводзіць нас да Госпада нашага Ісуса Хрыста. І да гэтай часу ад купелі Хрышчэння дасвоена святло гэтай зоркі заагэае ўсе шляхі нашага жыцця.

Пра Крыніцу гэтай ззяння гаворыць у пачатку свайго Евангелія апостал Іаан Багаслоў: «Было Святаю ісціннае, Якое прасвятляе ўсёкага чалавека, што прыходзіць у свет» (Ін. 1: 9). У гэтае святло быў апрануты першаствораны чалавек да грэхпаздзення; гэтае святло ўказала мудраца шлях да Нованароджанага Богадзіцця; гэтае святло было яўлена ў Прабражонні Господнім на гары Фавор, а потым яно зазвала з гробу Уваскрэслага Хрыста.

Стагоддзе за стагоддзям Госпадзь пасылае Святаю ісціну ў свет людзей, каб, паводле слова Пісання, «...асвятліць тых, што сядзяць у цемры і цені смерці, скіраваць ногі нашы на шлях міру» (Лк. 1: 79). Вось чаму царствежныя вахвы, якія больш за дзве тысячы гадоў таму першымі ўвучылі зорку Сына Божых, Які прыйшоў у свет, «узрадаваліся радасцю вельмі вялікаю» (Мф. 2: 9—10).

Так і мы ў сваім падарожжы да Хрыста кіруемся не толькі зямной мудрасцю, але і прарочым словам, без якога ніякія веды не даюць нам ісціннага адказу адносна мэтаў і сэнсу жыцця. «І вы добра робіце, што звяртаецеся да яго, як да свецільніка, які ззяе ў цёмным месцы», — гаворыць нам пра Свяшчэнае Пісанне апостал Пётр (2 Пят. 1: 19).

Успамінаючы сёння падзеі Раждзэственнага ночы, мы разумеем, што не толькі ўбожыя мудрацы, не толькі Віфлеемскія пастукі напружана глядзелі ў неба, чакаючы Спасіцеля.

Нябёсы таксама ўглядаліся ў людзей з надзеяй і спадзяваннем. І калі сустрэліся позірк сьвяноу чалавечых і Вясніку Божых, — тады і людзі, і «шматлікае воинства нябеснае» адзінымі вуснамі і адзіным сэрцам заспівалі песню хвалы: «Слава ў вышніх Богу, і на зямлі мір, у людзях добрая воля!» (Лк. 2: 13—14).

Паўтарываючы гэтае ангельскае славаслоўе, мы кожны раз аднаўляем у памяці думку пра лучнасць неба і зямлі, бо ў Раждзэственнак пачыра адбылася сустрэча Тварца і Яго стварэння. Тут, паводле прароцкага слова Псалтыры, міласць і ісціна сустрэліся, праўда і мір пацалавалі; ісціна ўзнялася ад зямлі, і праўда прыхілілася з небесаў (Пс. 84: 11—12).

Узлюбленыя браты і сёстры! Размаўляючы над падзеяй Раждзэства Хрыстовага, апостал Павел кажа нам: «Вялікая набожнасць таяна: Бог явіўся ў плочі...» (1 Цім. 3: 16). Захвалялікамі і вестунамі гэтай спасіцельнай

тайны пакліканы быць і мы — хрысціяне. Гэта надзвычай высокая адказнасць! І мы павінны ўсведомляць яе ў поўнай меры, бо ўсе разам мы — «Царква Бога жывога, стой і сьвярдэжныя ісціны» (1 Цім. 3: 15).

Ісцін не бывае многа: яна адна, і Святая Царква паклікана захоўваць яе ў першаснай янасьці і прастаце. Гэтая ісціна натхняе розумы філосафаў і душы мастакоў, яна сьвятая і чыстая, і насталеўе тых, хто шукае яе; гэтую ісціну адны ставяць пад сумніў, а другія адстойваюць; многія адмаўляюць яе, але няма і тых, хто ідзе за яе на смерць.

Згадзем словы праведнага Сімона Богпрыімца, звернутыя да Божэ Маці ў час Странчання Госпадыня ў Іерусалімскім храме. Трымаючы на руках саракадзённае Дзіцятка Ісуса, старац прамоўіў: «вось, Ён ляжыць для падзення і паўстання многіх... і на знаменне супярэчэння... каб адкрыліся помыслы многіх сэрцаў» (Лк. 2: 34—35). Дзе працоўца — пра ісціну. Яна абавязвае нас быць строгімі і патрабавальнымі да кожнага нашага слова пра Бога і пра Яго Царкву.

Ісціна сьхадзіць ад Госпада, бо гэта Ён укараніў яе на зямлі і Сам жыватворыць яе дыханнем Святога Духа. Але яе прамаўляюць нашы, чалавечыя вусны. А чалавек, як вядома, бывае слабым перад абліччам шматлікіх і вельмі вытанчаных спакусаў. І тут Госпадзь перасцерагае нас ад самай трагічнай памылкі, якую можа зрабіць хрысціянін ў час сумніваў і спакусаў, калі «многія лжэпрарокі паўстануць і ўвядуць у зман многіх». Са скураю гаворыць Сын Божы пра тое, што, «з-за памянжэння беззаконня астыне любоў у многіх» (Мф. 24: 11—12).

Жорсткасць хрысціянскага сэрца — гэта сапраўды апакаліптычнае бедства, бо немагчыма любіць Бога і ненавідзець тых, хто не ведае Яго. Немагчыма навучыць любові, застаючыся абыякавым. Немагчыма адстойваць Ісціну, будучы рабом гневу.

Але перш, чым прапаведваць і абараняць Божую Ісціну, трэба здолець знайсці яе. А адкрываецца яна на богаслужэнні ў храмах Божых, у таінствах Святой Царквы, у пропаведзі Святога Евангелія. Менавіта дзеля гэтай асветы святлом Хрыстовай Ісціны на Белай Русі выконваюць сваё служэнне ўжо больш за 1400 праваслаўных абшчын, 27 манастыроў, тры вышэйшыя духоўныя навучныя установы, епарыяльныя духоўныя вучылішчы і нядзельныя царкоўнапрыходскія школы. Божую мудрасць чалавек спасіцае з дзіцячых гадоў да глыбокай старасці, бо ёй няма ні мяжы, ні меры. У надшышоўшым 2007 годзе спэўнаецца 1015 годоў Праваслаўнай Царкве на Беларускай зямлі, і мы бачым, што прага спазнання Ісціны не змяншаецца ў нашым народзе. А гэта азначае, што перад намі яшчэ вялікая сумесная праца, неабходная для таго, каб спазнаць Ісціну, якая, паводле слова Евангелія, робіць чалавека свабодным ад рабства грэху (Ін. 8: 32).

Узлюбленыя браты і сёстры! Будзем імкнуцца заўсёды мець перад духоўным позіркам вобраз дванаццацігадовага Ісуса, які Ён быў у Іерусалімскім храме, і «дзівіліся ўсе, што сляхуў Яго, розуму і адказам Яго» (Лк. 2: 47)! Будзем імкнуцца, які і Ён, узрастаць «у мудрасці і гадах, і ў любові ў Бога і ў людзей» (Лк. 2: 52)!

І тады наша Раждзэственнае зорка будзе ўсё бліжэй і бліжэй падводзіць нас да ясляў Богадзіцця. І мы, паводле слова Пісання, разам з вахвамі адным скарбы свае і прынесам Яму нашыя дары: золата любові, ладан веры і сміру надзеі (Мф. 2: 11).

Сардэчна вінушо з Раждзтвам Хрыстовым нашых дарагіх суйчыннікаў, якія знаходзяцца за межамі Белай Русі; звяртаю Раждзэственнае вітанне і да ўсіх хрысціян у нашай краіне і за яе межамі.

Хрыстос нараджаецца — славіце! Хрыстос з нябёсаў — сустракайце! Хрыстос на зямлі — уносіцеся! Слявіце Госпаду, уся зямля! Амінь.

Філарэт, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыярша Экзарх ўсяе Беларусі Раждзтва Хрыстова, 2006 / 2007 гг., Мінск.

«Нафтан» — праца без збоў

«Звязда» працягвае сачыць за работай прадпрыемстваў па перапрацоўцы нафты ў не самая спрыяльная для іх дзейнасці дні. У пятніцу (5 студзеня) сітуацыя на навалопакі «Нафтан» заставалася стабільнай, як і раней, аб чым мы паведамілі ўжо. Перапрацоўваючы нафту, што засталася з мінулага года.

Так пракаментавалі сітуацыю спецыялісты: «Кашчэне, увод расійскіх бокам экспертных пошлін на нафту не спрыяе стабільнасці ў рабоце прамысловага гіганта, бо пакаль што канкрэтна не вразумела, па якой формуле будзе далей працягвацца супрацоўніцтва з расійскімі пастаўшчыкамі. Ёсць пэўныя нюансы ў гэтым пытанні, якія вельмі цяжка растлумачыць тым, хто далёкі ад нафтамічнай галіны. Але ж у любым выпадку «Нафтан» як займаў перапрацоўку, так і будзе займацца. Плэнную дзейнасць калектыўу кіраўніцтва прадпрыемства забеспячэньне ў любым выпадку...»

Адпаведае без вялікіх збоў працуюць сусед «Нафтана» — «Палімір», што атрымлівае сыравіну ад «Нафтанаўскай» па трубе. «З гэтай трубой праблема ніколі не будзе!» — пракаментавалі спецыялісты па эканоміцы. Нагадаю, што «Нафтан» і «Палімір» плануецца аб'яднаць. Цікава: такі вялікі крок у будучыню апырадуў апошняе значнае павышэнне цаны на газ, бо аб'яўленаму аб'яднанні было заяўлена значна раней — яшчэ летась. Эксперт канцэрна «Белнафтамік» падлічылі, што такое ўзбуйненне толькі ўзмоцніць пазіцыі двух вялікіх прадпрыемстваў, дазволіць больш рацыянальна наладзіць энэргаспажыванне.

Сярэд апошніх вытворчых навін «Нафтана» — завяршэнне тэрмінаў падачы тэндарных прапановаў на распрацоўку каштарыснай дакумэнтцыі і праекта на падрыхтоўку будаўнічай пляцоўкі для абсталявання казаваннага нафтавых рэшткаў, што дазволіць павялічыць глыбіню перапрацоўкі нафты да 90—95 працэнтаў. Кошт гэтай устаноўкі каля 150 мільёнаў умоўных адзінак, яна павінна быць запушчана ў эксплуатацыю ў 2010 годзе.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«Мама, маці, матуля...»

— так называецца кніга, прэзентацыя якой адбылася ўчора ў Грамадскім прэс-цэнтры Дома прэсы. Узвышанае і трапяткое стаўленне да вобраза маці — адна з традыцый беларускай літаратуры. Невыпадкова ў Год маці ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» выйшла кніга, прысвечаная Маці.

Всё прэзентацыя кнігі міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь Уладзімір Русакевіч. Ён прызнаўся: «Калі я беру ў рукі выдзеныю ў Беларусі кнігу, адчуваю радасць — ад таго, што ёсць магчымасць суцякуцца з талентам аўтара... І асабліва прыемна, калі перад табой твор аб чалавеку, які пастаянна ў душы, у сэрцы чытае — аб роднай маці. Новая кніга — менавіта такі твор. Разам з Беларускам саюзам жанчын Міністэрства інфармацыі, выдавецтва «Мастацкая літаратура», Беларускі Дом друку выдалі цудоўны зборнік вершаў беларускіх паэтаў».

Кіраўнік аўтарскага калектыву, першы намеснік міністра інфармацыі краіны Лілія Ананіч: «Старшыня праўлення Беларускага саюза жанчын, старшыня праўлення ААБ «Беларусбанк» Надзея Ермакова душой адчула — як маці — ідзе кнігі аб самым дарагім чалавеку. «Мама, маці, матуля...» — апошняя кніга дзяржазаказу, 150-я па ліку, выдзеныя ў 2006 годзе. У краіне шмат робіцца для падтрымкі нацыянальнага кнігавыдання».

Надзея Ермакова адзначала, што ў Год маці будзе праведзена шмат мерапрыемстваў, прысвечаных Маці, прычым жанчын віталі не толькі словамі, а і канкрэтнымі справамі: «Жанчыны сталі больш нараджаць у Год маці. Згодна са статыстыкай, за 11 месяцаў 2006 года нарадзальнасць павялічылася на 5,6 працэнта ў параўнанні з адпаведным перыядам 2005 года. У Салігорску адкрылі музей Маці... Кіраўніку дзяржавы кнігу, прысвечаную Маці, прыпаднеслі 1 студзеня гэтай года, ён даў вельмі высокую ацэнку выданню... Гэта сапраўды кніга пра свято».

Надзея Андрэюна звярнулася да журналістаў з просьбай нагадаць усім: «Давайце не будзем забываць нашых маці — у якім бы ўзросце мы ні былі. Каб памяць пра нашых маці была не толькі ў кнігах — каб мы аддавалі ім цяпло сваіх душ тады, калі яны яшчэ жывыя, калі яны побач з намі...»

Таццяна ПАДЛАК.

Фота Юліяны ПРЭСЦЕЛКА

ПРАВАСЛАЎНЫМ ХРЫСЦІЯНАМ БЕЛАРУСІ

Дарагія суйчыннікі! Сардэчна вінушо вас з Ражствам Хрыстотым.

Гэта вялікае свята напайняе нас святлом і цяплом, усяляе ў душы надзею і любоў.

Гукі звану на Ражство заклікаюць жыць у міры і згодзе, няспынна тварыць справы міласэрнасці. Ражство — гэта невычэрпная крыніца маральнай сілы і натхнення, якая абнаўляе і ачышчае кожнага чалавека, дапамагае падтрымліваць у сям'ях атмасферу добра і ўзаемаразумення, умацоўвае ўпэўненасць у будучым.

Няхай жа гэтыя ўрачыстыя дні дадуць вам магчымасць узвысіцца над жыццёвай мітуснёй, злыбей усвядоміць патаемны сэнс каштоўнасцяў і ідэалаў Правааслаўя, накіраваць свае намаганні на набожныя ўчынкы. Няхай Ражство прынясе самыя доўгачаканыя дары — радасць зноснаў у асроддзі родных і сяброў, вясёлы дзіцячы смех, вавагу і клопат дарагіх і блізкіх людзей.

Жадаю, каб цудоўны настрой у Ражство не пакідаў вас на працягу ўсяго года, каб у ваших душах панавалі шчасце і светлыя мары.

Моцнага вам здароўя, поспехаў ва ўсіх пачыненнях, міру і дабрабыту.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

БЕЛАРУСЬ РУБЕЛЁ ЗАСТАНЕЦЦА СТАБІЛЬНЫМ

У Беларусі ў 2006 годзе выкананы ўсе заплаваныя паказчыкі развіцця банкаўскай сістэмы. Афіцыйныя абменны курс нацыянальнай валюты ў адносінах да долара ЗША ўмацаваўся, забеспячаны рост рэсурснай базы, уласнага капіталу банкаў. Аб прагнозах Нацбанка па дасягненню важнейшых параметраў развіцця банкаўскай сістэмы нашай краіны ў 2007 годзе расказаў старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаловіч.

Ён адзначыў, што летась найбольш важнымі падзеямі, якія садзейнічалі стабільнасці ў краіне ў цэлым і ў банкаўскай сістэме ў прыватнасці, сталі прэзідэнцкія выбары і прыняцце праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на 2006—2010 гады. «Гэта праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця ўнікальна для Беларусі. Такой напружанай праграмы мы яшчэ ніколі не прымалі», — сказаў Пётр Пракаловіч.

На думку Пятра Пракаловіча, самым галоўным вынікам работы эканомікі ў 2006 годзе з'яўляюцца станоўчыя вынікі выканання гадавой праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця. Так, тэмп эканамічнага росту ў краіне скаціўся каля 110 працэнтаў, што больш чым у 2 разы вышэй за тыя тэмпы, якія былі ў 1996 і 2005 гадах.

Прысуджаны 14 спецыяльных прэмій Прэзідэнта Беларусі дзеячам культуры і мастацтва 2006 года

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 31 снежня падпісаў указ аб прысуджэнні спецыяльных прэмій Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва 2006 года.

Расшэраным кіраўнікам дзяржавы прысуджаны 14 спецыяльных прэмій дзеячам культуры, мастацкім калектывам, музеем і бібліятэкам за значныя дасягненні ў творчай, культурна-асветнай, навуковай, педагагічнай дзейнасці, якія атрымалі шырокае грамадскае прызнанне.

Спецыяльныя прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь прысуджаны ў наступных намінацыях:

музычнае мастацтва: Акадэмічнаму ансамблю песні і танца Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь Цэнтральнага Дома афіцэраў — за актыўную канцэртную дзейнасць і вялікую работу па патрыятычнаму выхаванню насельніцтва;

тэатральнае мастацтва: вядуча-маістру сцэны Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы, народнаму артысту Беларускага тэатральнага мастацтва, ярыя сцэнічных вобразы, створаныя ў прэм'ерных спектаклях тэатральнага сезона 2005/2006 года; выўленчае мастацтва: члену Беларускага саюза мастакоў **Васілю Касцючку** — за значны ўклад у развіццё і прапаганду беларускага выўленчага мастацтва, актыўную выставачную дзейнасць;

кінавідамастацтва: аўтарскаму калектыву ў складзе кінарэжысёра РУП «Беларускі відэацэнтр» **Ігара Бышнёва**, кінааператара РУП «Беларускі відэацэнтр» **Паўла Зубрыцкага** — за стварэнне навукова-папулярнага відэасерыяла «Чарнобыльскія

дзюнглі. 20 гадоў без чалавека»; мастацкая літаратура: рэдактару аддзела культуры выдавцаўскага прыватнага ўнтарнага прадпрыемства «Гаспадыня» — сямейнай часопіс», члену Саюза пісьменнікаў Беларусі **Валянціне Паліканай** — за паэтычнае ўвабсленне тэмы духоўнасці і маяйскага калектыву агенства тэлевізійнага навін Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі ў складзе рэдактара другой катэгорыі аддзела рэпартажу **Юрыя Ледніка**, намесніка старшыні Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі **Аляксандра Мартыненкі**, палітычнага аглядальніка аддзела палітычнага аглядальніка **Юрыя Пракопава**, рэжысёра тэлебачання другой катэгорыі аддзела рэпартажу **Аляксандра Шурмалева** — за стварэнне дакументальнага серыяла «Беларусь. Погляд звонку»;

архітэктура і рэстаўрацыя: галоўнаму архітэктару праектаў ААТ «Інстытут комплекснага праектавання аб'ектаў будаўніцтва» (г. Брэст), члену Беларускага саюза архітэктараў **Валерыю Кескевічу** — за ўнікальнае праектнае рашэнне ўніверсальнага спартыўнага комплексу гульнявых відаў спорту «Вікторыя» ў Брэсце;

народная творчасць: народнаму ансамблю «Ялінка» гарадскога Дома культуры «Колас» г. Ельска Гомельскай вобласці — за вялікую работу па захаванню народных мастацкіх традыцый і канцэртнаму аслугоўванню сельскага насельніцтва;

харэаграфічнае мастацтва: групе сучаснай харэаграфіі «ТАД» Гродзенскай абласной філармоніі — за яркі творчы эксперымент, падрыхтоўку новых тэатральных харэаграфічных праграм;

эстраднае і цыркавое мастацтва: творчаму калектыву Беларускага дзяржаўнага цырка ў складзе **Сяргея Бандарчука**, **Вячаслава Яхвіменкі**, **Сяргея Загорскага**, **Настасі Туманавай** — за падрыхтоўку і ўвабсленне новых нумароў у праграме «Майстры цырка» — за Беларусь»; актыўную гастрольную дзейнасць і папулярнызацыю беларускага цыркавага мастацтва;

музейная справа: калектыву Кобрынскага ваенна-гістарычнага музея імя Суворова — за значны ўклад у развіццё музейнай справы, стварэнне гістарычных, мастацкіх і этнаграфічных выставак; бібліятэчная справа: калектыву Крўпніцкай цэнтральнай раённай бібліятэкі — за высокі дасягненні ў развіццё бібліятэчнай справы, стварэнне інфармацыйна-ідэалагічнага цэнтра па аслугоўванню насельніцтва;

аматарская мастацкая творчасць: заслужанаму аматарскаму калектыву Рэспублікі Беларусь «Круціцкая музыка» Круціцкага цэнтра культуры — за вялікі ўклад у прапаганду народнай творчасці Беларусі за мяжой, актыўную канцэртна-гастрольную дзейнасць;

выхаванне творчай моладзі: заслужанаму аматарскаму калектыву Рэспублікі Беларусь ансамблю танца «Зубраня» (Палац культуры імя МАЗ) — за плённую работу па эстэтычнаму выхаванню дзяцей і моладзі, актыўны ўдзел у рэспубліканскіх культурных акцыях.

Прысуджэнне спецыяльных прэмій Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва — яшчэ адзін крок з боку дзяржавы па падтрымцы нацыянальнай культуры, адзначылі ў прэс-службе беларускага лідара.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Да ўвагі чытачоў!

КАМУ ВЕРНУЦЬ ПАДАХОДНЫ ПАДАТАК

Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь нагадае аб магчымасці вяртання (заліку) залішне заплачанага на працягу 2006 года падаходнага падатку.

Так, у сувязі з уступленнем у сілу з 1 студзеня 2006 года новай рэдакцыі Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падаходным падатку з фізічных асоб» (далей — Закон) змяніліся правылы прадастаўлення грамадзянам маёмаснага і сацыяльнай палітыцы прадастаўлення ўказаных вылічэнняў і могуць быць інакш прадастаўлены па заканчэнні 2006 года пры падчы падатковай дэкларацыі (разліку).

Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь звяртае ўвагу, што ў адпаведнасці з Законам грамадзяне маюць права на змяншэнне свайго даходу, які аб'екта падаходным падаткам, на сумы:

— вылічэнняў імя на працягу календарнага года за сваё навучанне ва ўстановах адукацыі Рэспублікі Беларусь, а таксама за навучанне мужа (жонкі) і (або) сваіх дзяцей пры атрыманні першай вышэйшай або першай сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Права на такое змяншэнне маюць таксама плацельшчыкі-апекуну (плацельшчыкі-папчыцелі) і памеры расходаў за навучанне сваіх падлепачных;

— панесеных імя расходаў на новае будаўніцтва або набыццё на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь індывідуальнага жылга дома або кватэры, а таксама на пагажэнне крэдыту (уключаючы працэнты па іх), атрыманых у банках Рэспублікі Беларусь і фактычна зрасходаваных на гэтыя мэты. Аднак права на гэты вылічэнне маюць толькі грамадзяне, якія знаходзяцца на ўліку мясцовых патрэбаў ў паліцэскай жыллёвай умоў у месцовым выканаўчым і распарадчым органе або па месцы працы (у тым ліку, калі па месцы працы яны былі падстаўлены на ўлік на падставах, устаноўленых заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь);

— панесеных імя расходаў, непасрэдна звязаных з атрыманнем даходаў ад здачы ў арэнду (субарэнду), наём (паднаём) жылых і нежылых памяшканняў, калі гэтыя даходы перавысілі 500 базавых велічынь у год;

— панесеных імя расходаў, непасрэдна звязаных з атрыманнем даходаў у выглядзе аўтарскіх ўзнагарод або ўзнагарод за стварэнне, выкананне або іншае выкарыстанне твораў навукі, літаратуры і мастацтва, ўзнагарод аўтарам вынаходніцтваў, карысных мадэляў, прамысловых узораў і іншых вынікаў інтэлектуальнай дзейнасці (далей — аўтарскія ўзнагароды).

Аднак нягледзячы на тое, што ўказаныя расходы фізічныя асобы неслі на працягу календарнага года, вылічэнне вышэйназваных сум

дадку падлягае вяртанню плацельшчыку на працягу аднаго месяца з дня падчы імя заявы аб вяртанні падатку, але толькі ў выпадку адсутнасці ў плацельшчыка нявыкаранага падатковага абавязальнасця, нявыплачанай пені.

Разгледзеўшы вышэйуказаныя дакументы, падатковы орган прымае рашэнне аб залічэнні або вяртанні залішне выплачаных сум падаходнага падатку.

Пры гэтым залічэнне залішне выплачаных сум падаходнага падатку можа быць зроблена:

— самастойна падатковым органам у лік пагажэння ў фізічнай асобы нявыкаранага падатковага абавязальнасця або нявыплачанай пені;

— падатковым органам па пісьмовай заяве фізічнай асобы ў лік наступных плацельжоў па падаходнаму падатку або на выкананне яго падатковых абавязальнасцяў па іншых падатках, зборах (пошлінах), на выплату пені;

— падатковым агентам на падставе пісьмовага павадлення падатковага органа аб правядзенні ў залічэння лік наступных плацельжоў па падаходнаму падатку.

Што датычыцца вяртання залішне выплачаных сум падаходнага падатку, то плацельшчыку на выбар прадастаўлена некалькі спосабаў:

— праз падатковых агентаў. Падатковы орган не пазней за пяць працоўных дзён з дня падчы фізічнай асобай заявы накіроўвае падатковаму агенту (арганізацыі) або індывідуальнаму падрыхмальніку, указанаму ў заяве фізічнай асобы, пісьмовае павадленне аб суме залішне выплачанага падаходнага падатку. Такое павадленне з'яўляецца падставой для вяртання падатковым агентам плацельшчыку ўказанай сумы залішне вы-

плачанага падаходнага падатку. Пры гэтым вяртанне фізічнай асобе такіх сум падаходнага падатку праводзіцца падатковымі агентамі за кошт агульнай сумы падаходнага падатку, якая падлягае ўтрыманню з даходаў плацельшчыкаў і выплаце ў бюджэт, або за кошт уласных сродкаў падатковага агента з вяртаннем гэтых расходаў за кошт агульнай сумы падаходнага падатку, якая падлягае ўтрыманню з даходаў плацельшчыкаў і выплаце ў бюджэт.

— шляхам пералічэння на рахунок фізічнай асобы ў банку, у тым ліку на цыркуны (разліковы), укладнікі (дэпазітны), карт-рахунак;

— з касы банка, у якім адкрыты рахунак мясцовага бюджэту, па спісках падатковага агента з вяртаннем гэтых расходаў па атрыманні фізічнай асобой аб банку, у які трэба звяртацца па атрыманне грашовых сродкаў, і тэрмінах такога звароту; — наяўнымі грашовымі сродкамі з касы банка па чэку з чэкавай кніжкай. Пры гэтым падатковы орган павінен праінфармаваць фізічную асобу аб банку, у які трэба звяртацца па атрыманне грашовых сродкаў, і тэрмінах такога звароту.

У заключэнне неабходна адзначыць, што згодна з пунктам 4 артыкула 24 Закона, выкарыстанне плацельшчыцкага права на атрыманне падатковых вылічэнняў пры адсутнасці ў яго падстаў, устаноўленых Законам, разглядаецца як утойванне ім даходаў ад падаткаабкладання.

Больш падрабязна інфармацыю можна атрымаць у інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па месцы жыхарства або на сайце www.nalog.by.

У падатковай інспекцыі Першамайскага раёна Мінска.

Пытальнік ЧЭКАМІ ЗА ШЫФЕР НЕ РАЗЛІЧЫЦЬСЯ

Да вас звяртаецца з пытаннем пенсіянерка, інвалід II групы. Справа ў наступным. Я маю чэкі «Жыллё». Жыву ва ўласным доме, які патрабуе рамонт. Трэба змяніць дах, які працякае. Хацела б ўзяць крэдыт на набыццё шыфера. Ці магу я ў некаторай меры пагадзіць яго чэкамі «Жыллё»? На гэта пытанне я не магу знайсці станаўчага адказу ў сваёй мясцовасці. Паважаны рэдакцыя, калі зможаце, адкажыце мне. Загэдаў вам удзячна.

Ганна Паўлаўна ЛЯВОНЕНКА, в. Вуглы Брагінскага раёна.

На жаль, Ганна Паўлаўна, адказ на ваша пытанне будзе адмоўным. Гэта нам падвердзіла аддзела эканомікі Брагінскага райвыканкама. Калі б гаворка вялася пра крэдыт на будаўніцтва жылля, трэба, яго частку магчыма было б пагадзіць памяніным чэкамі «Жыллё». Але і тут не ўсё так проста, паколькі трэба было выканаць шэраг умоў. Напрыклад, стаяць у чарзе на палішэнне жыллёвых умоў. Калі б заяўніца пажадала ўзяць крэдыт на сябе, улічваючы, што яна пенсіянерка (хоць пенсіянерам браць крэдыты не забараняецца), маглі ўзнікнуць цяжкасці, напрыклад, з паручэннямі і г.д.

З ліста незразумела: адзінока прахываючая наша чытка ці не. Паколькі для такой катэгорыі грамадзян можа быць аказана дапамога, напрыклад, за кошт гаспадарка, на тэрыторыі якіх яны прахываюць, так і сацыяльных службаў. Праз упраўленне па працы і сацыяльнай абароны райвыканкама мы ўдакладнілі гэтыя звесткі: з Ганнай Паўлаўнай пад адным дахам прахываюць працадольныя дзеці. Акрамя таго, жывотна карыстаецца шэрагам льгот: 50-працэнтнай сцідкай пры аплаце за газ, яна мае права на набыццё 3 зон брыкету па да-тачынных цэнах...

ПЕРШ-НАПЕРШ ТРЭБА АФОРМІЦЬ ПАСВЕДЧАННЕ АБ СПАДЧЫНЕ

Наша дачка жыва ў Мінску з сям'ёй, працавала на заводзе. Калі пачалася прыватызцыя завода, яна ўкла-ла ўсе свае чэкі «Маёмасць» і нашы чэкі ў гэтую справу. Мы ёй аддалі іх, нічога не афармляючы. У нас зараз няма ніякіх дакументаў. У ліпені 2005 года наша дачка загінула, у яе засталіся муж і два сыны, старэйшы жыве з бацькам у Мінску. Пасля смерці маці ўсе вырашылі, што менавіта ён зоймецца афармленнем спадчыны. На заводзе яму выдалі нейкую даведку, але не запрасілі на сход акцыянераў, не выплацілі ніякіх дывідэндаў. Што трэба зрабіць, каб сына пермай дачкі, нашага ўнука, прызналі нашадкам-акцыянерам завода, дзе дачка адпрацавала 25 гадоў?

А.В. БРУЕВА,

Ашманскі раён.

На жаль, у лісце адсутнічаюць дакладныя звесткі, што былі патрэбны для падрыхтоўкі падрабязнага адказу на гэты запыт: назва завода, дзе працавала дачка звычайна, яе прозвішча. Не зусім з'яўляецца, яе прозвішча. Не зусім з'яўляецца, якую даведку атрымалі на падрыхтоўку яе старэйшы сын. Таму з дапамога спецыялістаў Міністэрства эканомікі паспрабуем у агульных рысках зарыентаваць нашых чытачоў, што ж ім трэба рабіць. Адрознаўваючы, што ніякай забавы ў тым, каб адзіз з членаў сям'і стаў спадчынікам, у тым ліку, па акцыях, якімі валодае дачка, жонка і маці людзей, якія да нас звярнуліся, няма. Але перш-наперш трэба аформіць у натарыуса або праз суд (у залежнасці ад магчымых сітуацыі) пасведчанне аб спадчыне. Пакуль гэтага не будзе зроблена, аб далейшым развіцці падзей гаварыць заўчасна. І толькі з пасведчаннем аб спадчыне трэба звяртацца на падрыхтоўку, дзе падажучы ўсё астатняе.

Што датычыцца асобнага пытання наконт выплаты дывідэндаў, мусім заўважыць (аб'явіраючы на аналагічныя запыты чытачоў у мінулым), што сумы гэтыя вельмі часта бываюць мізэрнымі. Хоць, паўтарымся, мы не валодаем усёй патрэбнай інфармацыяй.

Сяргей КУРКАЧ.

ЗЯМЛЯ І ЛЮДЗІ МІНШЧЫНЫ

Мінскім аблвыканкам распрацаваны даволі жорсткія патрабаванні да такіх стэндаў. Гэта інфармацыя павінна быць дакладнай, даступнай; размешчана ў зручным месцы і мае якаснае афармленне, якое дазваляе чытаць хутка розным катэгорыям насельніцтва. Трэба ведаць, што інфармацыя прапануецца для людзей.

Кліенты дзяржаўных арганізацый павінны адрозна ўбачыць і зразумець, у якім месцы, калі і як можна атрымаць тую ці іншую даведку: што для гэтага трэба зрабіць, па якіх тэлефонах можна атрымаць кансультацыю, па якому адрасу знаходзіцца тая ці іншая арганізацыя.

Наша рабочая група аблвыканкама да 31 снежня правярае ўсе арганізацыі вобласці, каб ведацца, як яны працуюць па прынтцыпу «аднаго акна». Падчас такой праверкі спецыялісты пачалі выяўляць памылкі адрозна на месцы, ажыццяўляючы вучобу і кансультацыі сярэд мясцовых работнікаў. Потым матэрыялы праверкі будуць разгледжаны на пасяджэнні аблвыканкама. У выпадку, калі будуць выяўлены сістэмныя недадачы па рэалізацыі механізму «аднаго акна», то віватэра чыноўнікі будуць прыцягнуты да жорсткай адміністрацыйнай адказнасці.

Сяргей КУРКАЧ.

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ УНЯСЕННІ ЗМЯНЕННЯЎ У ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ПЕНСІЙНЫМ ЗАБЕСПЯЧЭННІ»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў Асобраны Саветам Рэспублікі

Артыкул 1. Унесці ў Закон Рэспублікі Беларусь ад 17 красавіка 1992 года «Аб пенсійным забеспячэнні» (Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 17, ст. 275; Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2006 г., № 114, 2/1252) наступныя змяненні:

1. У артыкуле 84: у частцы першай: словы «, апякунскі сям'ях, прым'еных сям'ях» выключыць; словы «і якія навуваюцца па дзённай форме навування на падрыхтоўчых аддзяленнях

11 снежня 2006 года

14 снежня 2006 года

дзяржаўных устаноў, якія забяспечваюць атрыманне сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, або ў дзяржаўных установах, якія забяспечваюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі» змяніць словамі «, які прадастаўляецца дзяржаўнымі ўстановамі, якія забяспечваюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі, і навучанцам гэтых устаноў па дзённай форме навування на падрыхтоўчых аддзяленнях

дзяленнях», слова «сям'ях» змяніць словамі «дзіцячых дамах сямейнага тыпу»;

у частцы трэцяй слова «сям'ях» змяніць словамі «дзіцячых дамах сямейнага тыпу».

Артыкул 2. У частках першай і другой артыкула 85 слова «сям'ях» змяніць словамі «дзіцячых дамах сямейнага тыпу».

Артыкул 2. Гэты Закон уступае ў сілу з дня яго афіцыйнага апублікавання.

29 снежня 2006 года, г. Мінск.
№ 192—3

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ УНЯСЕННІ ДАПАЎНЕННЯ Ў КОДЭКС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ АБ АДМІНІСТРАЦЫЙНЫХ ПРАВАПАРУШЭННЯХ ПА ПЫТАННЯХ АКАЗАННЯ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПАДТРЫМКІ

Прыняты Палатай прадстаўнікоў Асобраны Саветам Рэспублікі

Артыкул 1. Дапоўніць Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях ад 21 красавіка 2003 года (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2003 г., № 63, 2/946; № 87, 2/980; 2005 г., № 74, 2/1112; № 120, 2/1128; 2006 г., № 78, 2/1207, 2/1212; № 111, 2/1242) артыкулам 23.72 наступнага зместу:

«Артыкул 23.72. Неўнясенне прапановы аб адмене дзяржаўнай падтрымкі

Неўнясенне прапановы аб адмене аказанай дзяржаўнай падтрымкі кіраўніком (яго намеснікам) рэспубліканскага органа дзяржаўнага кіравання, іншай дзяржаўнай арганізацыі,

справаздачных кварталаў з дня аказання дзяржаўнай падтрымкі, прадастаўленай на тэрмін, які не перавышае аднаго года, або па выніках кожнага календарнага года на працягу тэрміну дзеяння дзяржаўнай падтрымкі, прадастаўленай на тэрмін больш за адзін год, — цягне накладанне штрафу ў памеры ад трыццаці да пяцідзесяці базавых велічынь.».

Артыкул 2. Гэты Закон уступае ў сілу з дня ўвядзення ў дзеянне Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях ад 21 красавіка 2003 года.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка

30 снежня 2006 года, г. Мінск.
№ 199—3

рабочай групе пад кіраўніцтвам кіраўніка справы Мініаблвыканкама Алега Крупенкіна, якая кантралюе арганізацыйна працы ў адрозненні ад прынтцыпу «аднаго акна». Зараз распрацаваны схемы ўзаемадзейнення дзяржаўных органаў пры рэалізацыі прынтцыпу «аднаго акна». Створаны шаблоны заяў грамадзян, праекты рашэнняў мясцовых выканаўчых органаў і органаў улады раёгна да электроннай пошты.

— **Наўжо ўжо сёння любую даведку ці іншую паперку можна атрымаць у электронным варыянце?**

— Не. Зараз ідзе працэс станаўлення гэтай сістэмы. Праблема нумар адзін — не заўсёды сапраўды высокая тэхнічная адукацыя людзей, якія выканаваюць.

— **Сёння ўсё свец актыўна адмаўляецца ад папярочных**

Механізм «аднаго акна» сталічнага раёгна атрымае электронную «хуткасць»

На пытанні карэспандэнта газеты «Звязда» адказвае начальнік справы Мінскага аблвыканкама Алена Чагліцова.

— **Якім чынам сёння ў цэнтральным раёгне працуе механізм «аднаго акна»? Што зараз робіцца ў вобласці, каб на Міншчыне дакладна працаваў указ кіраўніка дзяржавы № 432 «Аб некаторых мерах па ўдасканальванні арганізацыі работы з грамадзянамі ў дзяржаўных органах і іншых дзяржаўных арганізацыях»?**

— У вобласці была створана рабочая група пад кіраўніцтвам кіраўніка справы Мініаблвыканкама Алега Крупенкіна, якая кантралюе арганізацыйна працы ў адрозненні ад прынтцыпу «аднаго акна». Зараз распрацаваны схемы ўзаемадзейнення дзяржаўных органаў пры рэалізацыі прынтцыпу «аднаго акна». Створаны шаблоны заяў грамадзян, праекты рашэнняў мясцовых выканаўчых органаў і органаў улады раёгна да электроннай пошты.

— **Наўжо ўжо сёння любую даведку ці іншую паперку можна атрымаць у электронным варыянце?**

— Не. Зараз ідзе працэс станаўлення гэтай сістэмы. Праблема нумар адзін — не заўсёды сапраўды высокая тэхнічная адукацыя людзей, якія выканаваюць.

— **Сёння ўсё свец актыўна адмаўляецца ад папярочных**

кадры відзеецца вучоба работнікаў амаль са ста рэгіёнаў Міншчыны. Зараз такія спецыялісты вучэцца асвойце складаную тэхніку і камп'ютарныя праграмы. Потым гэтыя кадры будуць ўжо непасрэдна ў вёсках вучыць мясцовых спецыялістаў разбірацца з электронным абсталяваннем.

— **Часам даводзіць таі ці іншай даведкі ці падчы заявы высковым жыхарам трэба абавязкова наведваць раённым цэнтр. У пенсіянераў гэта выклікае пэўныя цяжкасці...**

— Па вызначаных графіках днях раённых службаў і памяшканнях сельсаветаў арганізуюць прыёмы грамадзян, дзе прымаюць заявы ад кліентаў і даюць спецыялізаваныя кансультацыі. Больш таго, сёння асобныя службы наладзілі такі механізм работы з насельніцтвам

СТУДЗЕНЯ
2007 г.
СУБОТА
№ 1 (15452)

ЗВЯЗДА

ЧЫРВОНАЯ

ПРЫЕМНЫ ДАДАТАК

Працоўны сшытак па кітайскай мове падрыхтаваны ў выдавецтве «Вышэйшая школа» ў дадатак да падручніка па кітайскай мове для першакласнікаў.

Аўтарам працоўнага сшытка сталі выкладчыкі і выпускнікі Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, якія праходзілі стажыроўку ў Кітаі. З дапамогай новага вучэбнага дапаможніка першакласнікі змогуць прадоўжыць захапляльную вандроўку ў свет кітайскай мовы і культуры. Акрамя таго ў выдавецтве «Вышэйшая школа» зараз працягваецца праца над гукавым дапаможнікам для першакласнікаў, што вывучаюць кітайскую мову, а таксама над метадычна-дыдактычным дапаможнікам для іх настаўнікаў.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Стыпендыі — лепшым

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка сваім распараджэннем завердзіў раішні савета спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных вучняў і студэнтаў. Агульная сума фінансавай падтрымкі — каля Вр182 млн.

Аляксандр Лукашэнка назначыў 97 стыпендыяў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь лепшым студэнтам дзяржаўных вышэйшых навучальных устаноў і Беларускага гандлёва-эканамічнага ўніверсітэта спажывецкай кааперацыі.

Назначаны штомесечныя стыпендыі 5 пераможцам міжнародных прадметных алімпіяд. Грашовымі прэміямі з уручэннем нагруднага знаку «Лаўрэат спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных вучняў і студэнтаў» узнагароджаны 15 пераможцаў міжнародных прадметных алімпіяд, 2 пераможцы IV Міжнароднай алімпіяды экалагічных праектаў і пераможца тэлевізійнай гуманітарнай алімпіяды «Разумнікі і разумніцы».

Грашовымі прэміямі таксама адзначаны 45 пераможцаў XVII Рэспубліканскага конкурсу навуковых біёлага-экалагічных работ і 78 пераможцаў рэспубліканскіх конкурсаў прафесійнага майстэрства і IV рэспубліканскага фестывялю дэкаратыўна-прыкладнога творчасці «Беларускія вянкі».

Прыняцце распараджэння з'яўляецца сведчаннем адраснай, мэтанакіраванай падтрымкі кіраўніком дзяржавы маладых талентаў і развіцця здольнасці таленавітых маладых людзей, падкрэслілі ў прэс-службе Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнцкі фонд шукае юныя таленты

Заключны этап VIII Рэспубліканскага мастацкага конкурсу праходзіць гэтымі днямі на базе мінскай гімназіі-каледжа мастацтваў імя І. Ахрэмчыка.

У ролі арганізатараў конкурсу выступаюць міністэрствы культуры, адукацыі, спецыяльны фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, а таксама Беларускае дзяржаўнае інстытут па праблемах культуры.

Конкурс праводзіцца ў трох намінацыях («Жывапіс», «Скульптура» і «Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва»), а пераможцы вызначаюцца ў трох узроставых групках: у першай групе канкуруюць паміж сабой дзеці да 12 гадоў, у другой групу ўваходзяць падлеткі ва ўзросце ад 13 да 16 гадоў, а ў трэцюю — маладыя людзі ва ўзросце ад 17 да 20 гадоў.

Праграма конкурсу ўключае наведванне канкурсантамі майстэрняў вядомых беларускіх мастакоў, а таксама выстаў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Пераможцы мастацкага конкурсу будуць рэкамендаваны на прызуджэнне прэміі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі.

Надзея НИКАЛАЕВА.

ПРАФЕСІЯ ВЫБІРАЕ НАС

Восьмы год працуе пры брэсцкім Цэнтры маладзёжнай творчасці выяўленчaya студыя «Заарфос» пад кіраўніцтвам Аляксандра Юркевіча. У сярэднім у ёй штогод займаюцца каля 20 падлеткаў ва ўзросце ад 14 да 18 гадоў. У асноўным гэта дзяўчаты і хлопцы, якія ў недалёкай будучыні будуць паступаць у ВНУ рэспублікі, і будучая прафесія якіх патрабуе навыкаў валодання малюнкам, жывапісам і кампазіцыяй.

НА ЗДЫМКУ: вучаніца 11 класа СШ № 14 г. Брэста Віка ЖЛОБІЧ у будучым марыць стаць дызайнерам.

ШМАТ ДЗЯЦЕЙ. І МЕНШЫ ПАДАТАК?

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны мае намер выступіць з прапановай аб павелічэнні памеру даходу шматдзетных сем'яў, які не абкладаецца падаткам, з 2 да 4 базавых велічын на кожнае дзіця — аб гэтым паведаміла начальнік аддзела народна-сельскага гандлёў і сямейнай палітыкі міністэрства Аляксандра Лісоўскага.

Паводле звестак статыстыкі, у студзені—лістападзе летась у Беларусі нарадзілася 88 123 чалавекі, што перавысіла паказчык аналагічнага перыяда 2005 года на 6,5 працента. Разам з тым не сакрат: дэмаграфічная сітуацыя ў краіне яшчэ далёкая ад ідэалу. Цяперашні ўзровень нараджальнасці не ў стане забяспечыць простае аднаўленне пакаленняў, і ў тым ліку таму, што большасць грамадзян краіны робіць стаўку на нешматкоўскасныя сем'і. Так, сярэдні ўзровень дэмаграфічнага ўзросту ў сем'ях з дзецьмі, адрозны 59 працэнтаў маюць па аднаму і толькі 6 працэнтаў — 3 і больш дзяцей.

Між тым, адзначаюць у Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны, неманіта зараз у краіне складаецца сітуацыя, якая спрыяе росту нараджальнасці. Аналіз паказвае, што каля 70 працэнтаў ад агульнай колькасці нараджэнняў прыпадае на жанчын ва ўзросце ад 20 да 29 гадоў.

Прычым да 2010 года колькасць жанчын у такім узросце будзе ўзрастаць. Адпаведна, з'яўляецца шанц на паліпшэнне дэмаграфічнага становішча ў цэлым. Праўда, мяркуючы ў міністэрстве, адбыцця гэта можа толькі пры адной умове — прадастаўленні сем'ям дадатковых стымулаў.

У прыватнасці, адным з іх стане паступовае павелічэнне на працягу 2007—2009 гадоў памеру штомесечнай дапамогі па догляду дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў з цяперашняга 65 працэнтаў ад бюджэту пражыткавага мінімуму да аднаго БПМ (да прыкладу, зараз ён складае 165 790 рублёў). Далей, як нагадаюць у міністэрстве, Нацыянальнай праграмай дэмаграфічнай беспякні прадугледжана павелічэнне аднаразовай дапамогі з 2 да 5 бюджэту пражыткавага мінімуму пры нараджэнні першага, і да 7 БПМ — пры нараджэнні другога і наступных дзяцей.

Адначасова на працягу гэтага года плануецца вырашыць пытанні павелічэння фінансавай падтрымкі шматдзетным сем'ям у пагажэнні запасычанаці па лютым крытэрыях, а таксама ўсім катэгорыям сем'яў з дзецьмі — у пагажэнні няльготных крытэраў на будаўніцтва ці рэканструкцыю жылля. Так, зазначыла Аляксандра Лісоўскага, зараз міністэрства выступае з прапановай змяняць суму няльготнага кредыту на будаўніцтва або наўнасці аднаго дзіцяці на 20, нараджэння або наўнасці двух дзяцей — на 40, а нараджэння ці наўнасці трох і больш дзяцей — на 50 бюджэту пражыткавага мінімуму. Праўда, нельга не заўважыць, што пакуль гэта толькі прапановы. І ў канчатковым варыянце памеры «спісанняў» могуць змяніцца.

Яшчэ адна прапанова датычыцца перагляду ўмоў прадастаўлення бясплатнага харчавання дзецям першых двух гадоў жыцця. Мяркуюцца, што права на такую дапамогу атрымаюць сем'і, сукупны даход якіх у месяц не перавышае 60 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму. Прычым гэта будзе датычыцца ўсіх, бо як вядома, пакуль разлічваецца на бясплатнае харчаванне на дзіцяці да 2 гадоў могуць толькі маламаёмныя шматдзетныя і няпоўныя сем'і, а таксама сем'і, абодва бацькі ў якіх з'яўляюцца студэнтамі.

Нарэшце, наступным крокам можа стаць прадастаўленне дадатковых ільгот па падаходнаму падатку. Пры гэтым, зазначыла Аляксандра Лісоўскага, у першую чаргу такія льготы павінны атрымаць шматдзетныя сем'і, а надалей — сем'і, што вхоўваюць дзіця-інваліда.

Сяргей ГРЫБ.

Ірына ЗАГОРСКАЯ.

Адукацыі, Епархіяльным упраўленнем Беларускай Праваслаўнай царквы і Беларускай дзіцячым фондам. Калядная ёлка-2007 збярэ звыш 3 тысяч сваіх сяброў 8 студзеня ў Мінску: у 12.30 у Свята-Духаўскім кафедральным саборы дзіцяці прыме Яго Высокапраасвяшчэнства Высокапраасвяшчэннейшы Філарэт Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, а 11-й гадзіне і ў 14.30 для маленькіх глядачоў прыгатавана спецыяльная праграма ў Беларускай дзяржаўнай царкве, а таксама святочныя падарункі.

Ірына ЗАГОРСКАЯ.

САЦЫЯЛЬНАЕ СІРОЦТВА ЗМЯНШАЕЦЦА

Абсалютная большасць выхаванцаў інтэрнатных устаноў задаволеныя ўмовамі пражывання і выхавання

Нягледзячы на відавочна спрошчаны парадак нацыянальнага ўсынаўлення, колькасць дзяцей, якія перадаюцца на найбольш прыярытэтную форму сямейнага ўладкавання, у Беларусі не толькі не расце, а, наадварот, заўважна змяншаецца. Аб гэтым паведаміла на калегіі, прысвечанай арганізацыі работы з дзецьмі, якім патрабуецца дзяржаўная абарона, начальнік упраўлення сацыяльнай і выхаваўчай работы Міністэрства адукацыі нашай краіны Георгій Бутрым. Так, калі ў 2005 годзе грамадзянамі Рэспублікі Беларусь было ўсынаўлена 368 дзяцей, то за 9 месяцаў 2006 года — 224 дзіцяці, што на 16 працэнтаў менш за аналагічны перыяд папярэдняга года (267 дзяцей).

Па стану на 1 студзеня 2006 года ў Беларусі налічвалася 32 956 дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без бацькоўскай апекі, што складае 1,7 працэнта ад дзіцячага насельніцтва нашай краіны. У апошнія два гады практычна ва ўсіх абласцях (за выключэннем Віцебшчыны), а таксама ў сталіцы акрэслілася тэндэнцыя паступовага скарачэння сацыяльнага сіроцтва, што з'яўляецца вынікам мэтанакіраванай работы органаў аховы дзяцінства і стварэння ў рэгіёнах сеткі сацыяльна-педагагічных устаноў. Напрыканцы 2006 года работу па прафілактыцы няўдалых сем'яў і сацыяльна-педагагічнай рэабілітацыі дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна-небяспечным становішчы і якім патрабуецца дзяржаўная абарона, ажыццяўлялі 156 сацыяльна-педагагічных устаноў: 85 сацыяльна-педагагічных цэнтраў, у структуру якіх уваходзяць дзіцячыя сацыяльна-педагагічныя цэнтры і 71 праймаюць у сацыяльна-педагагічных цэнтрах 55 самастойных дзіцячых сацыяльных прытулкаў.

За 10 месяцаў 2006 года ў дзіцячых прытулках часова вхоўваліся 7 694 дзіцяці. 5 426 дзяцей (або 71 працэнт) за гэты час пакінулі прытулкі: 3 424 дзіцяці вярнуліся ў родныя сем'і, што складае 63 працэнты ад агульнай колькасці, на вхоўванне ў замяшчальную сям'ю былі ўладкаваныя 1093 дзіцяці, або 20 працэнтаў, і ў інтэрнатныя ўстановы аформіліся 794 дзіцяці (15 працэнтаў). Напаўняльнасць дзіцячых сацыяльных прытулкаў вагалася па рэгіёнах ад 68 працэнтаў (у Магілёўскай вобласці) да 92 працэнтаў (у Гродзенскай вобласці).

За 10 месяцаў сацыяльна-педагагічную і псіхалага-педагагічную дапамогу атрымалі ў сацыяльна-педагагічных цэнтрах 50 788 дзяцей, 26 330 бацькоў і 36 478 педагогаў. У індывідуальным парадку па дапамогу ў сацыяльна-педагагічных цэнтрах звярнулася больш за 13 тысяч дзяцей і амаль 18 тысяч бацькоў.

У мэтах павышэння адказнасці бацькоў за выхаванне сваіх дзяцей і прафілактыцы сацыяльнага сіроцтва са жніўня 2005 года бацькі абавязаны кампенсаваць дзяржаве выдаткі на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на поўным дзяржаўным забеспячэнні. Аднак у рэальным жыцці кампенсацыя выдаткаў з'яўляецца вельмі праблематычнай. Для

прыкладу, у Мінскай вобласці ў адносінах да 3794 бацькоў органамі і ўстановамі адукацыі ў суды былі пададзены іскі. Але толькі 35 працэнтаў бацькоў, абавязаных пакрыць выдаткі на ўтрыманне сваіх дзяцей, вяртаюць дзяржаве гэтыя сродкі. Як правіла, у «гора-бацькоў» адсутнічаюць і пастаяннае месца жыхарства, і работа, і даходы, і маёмасць. З 2864 непрацуючых бацькоў, накіраваных на Міншчыне судамі і органы дзяржаўнай службы занятасці для працаўладкавання, праігнаравалі гэта рашэнне 90 (!) працэнтаў. Звярнуліся ў суды занятасці толькі 302 грамадзяніны, а працаўладкаваныя былі 115 чалавек. Такім чынам, запасычанаць дзяржаве па пакрыццю выдаткаў на ўтрыманне дзяцей з кожным месяцам працягвае расці і на сёння перавысіла ўжо 5 млрд 150 млн рублёў. У Мінскай вобласці за ўхіленне ад пакрыццю выдаткаў на ўтрыманне дзяцей на бацькоў было ўзбуджана 198 крымінальных спраў.

Па распараджэнню Мін-адукацыі ад 18 верасня 2006 года на працягу трох месяцаў упраўленні адукацыі аблвыканкамаў і Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама ажыццяўлялася праверка маральна-псіхалагічнага клімату ва ўсіх устаноў інтэрнатнага тыпу. Даняя анкетаваанія, тэсціраванія, назіранні і размовы з выхаванцамі сведчаць, што ад 83 да 93 працэнтаў дзяцей, ахопленых даследаваннямі, задаволеныя ўмовамі пражывання, метадамі выхавання, а таксама станам маральна-псіхалагічнага клімату ў інтэрнатах. Аднак, як канстатаваў Георгій Бутрым, у

асобных выпадках выхаванцы дзіцячых дамоў і школ-інтэрнатаў у ананімных анкетах указвалі на наўнасць фактаў жорсткіх адносінаў і псіхалагічнага ціску на іх з боку дзяцей старэйшага ўзросту. Мелі месца і выпадкі самавольных адлучак са школ-інтэрнатаў. Так, напрыклад, у Пінскай школе-інтэрнаце на працягу навучальнага года самавольна пакідаў школу 12 выхаванцаў. У адносінах да 2 выхаванцаў узбуджана крымінальная справа па факту хуліганскіх дзеянняў у адносінах да выхаванцаў школ-інтэрната. І 2 выхаванцы былі накіраваны на навучанне ў спецыяльную вучэбна-выхаваўчую ўстанову.

Трэнажоры ад БРСМ

На Новы год сталічнай школе-інтэрнату для дзяцей-сірот № 7 прадстаўнікі ярвічных арганізацый БРСМ рэспубліканскіх органаў дзяржкіравання перадалі велатрэнажоры і спартыўнае абсталяванне (мячы, батуты).

Актыўны ўдзел у акцыі ўзялі работнікі ААБ «Беларусбанк», Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, Міністэрства энергетыкі, Міністэрства фінансаў, Беларускай чыгункі.

Збор падарункаў для выхаванцаў інтэрнатнага тыпу ўжо стаў традыцыйным для сталічных «ярвічак». Раней дзеці атрымалі канцарты, кнігі, цацкі, відэатэку мультыплікацыйных і мастацкіх фільмаў, тэлевізар, музычны цэнтр, DVD-плеер і дыскі, лічбавы фотаапарат, прынтэр. Ініцыятыву ярвічных арганізацый БРСМ міністэрстваў і ведамстваў падтрымала і несаюзная моладзь.

Іна АРЭХАВА.

Справы моладзі

КАБ МОЛАДЗІ БЫЛО ЦІКАВА!

Галоўны дэвіз у дзейнасці Докшыцкага райкама БРСМ: каб моладзі было цікава! Тут плалюць арганізаваць шмат цікавых акцый. «Чаму, напрыклад, у нашым раёне моладзь не святкуе розныя прафесійныя святы, якія маглі б арганізаваць ярвічкі БРСМ?» — задзіляў пытаннем супрацоўніцы райкама і вырашылі пазбавіцца ад гэтага праблему.

Я пазнаёміўся з новым першым сакратаром райкама БРСМ Таццянай Цімафеевай. Прыгожы дзяўчына толькі некалькі дзён займае сваю пасаду. Раней працавала ў сістэме раённай спажывецкай кааперацыі. А была кіраўнік райкама чыпер узначальвае сельскі Савет.

— Моладзі ў раёне няшмат, — расказвае новы сакратар, — усяго каля 2,6 тысячы чалавек. Членаў нашай арганізацыі ў раёне — больш за 1000. Гэта нядрэны паказчык. Але ж колькасць для нас не галоўнае. Трэба, каб арганізацыя была сапраўды патрэбнай яе членам, каб моладзі было карысна членства для інтэлектуальнага развіцця, магчымаці прайвіць свае таленты...

Документы—Віцебск.

Мы цесна супрацоўнічаем як з арганізацыямі, так і сельскімі Саветамі. У прыватнасці, моладзь з задавальненнем удзельнічае ў такіх званых «Сельскіх гульнях», калі падчас самых розных спартыўных і турыстычных спаборніцтваў хлопцы і дзяўчаты абараняюць гонар свайго роднага сельсавета».

Надаўна правалі спаборніцтва па настольнаму тэнісу сярод мясцовых школьнікаў. Усяго да перамогу змагаліся 15 каманд. Першае месца заваявалі вучні Таргуноўскай базавай школы, другое — Сіцкаўскай сярэдняй... А дарослым членам БРСМ прыемна ўдзельнічаць у конкурсе прафесійнага майстэрства сярод маладых механізатараў...

Хочацца шчыра пажадаць новаму першаму сакратару і яе калегам плённых творчых знаходак і арыгінальных ідэй, аб рэалізацыі якіх мы з задавальненнем раскажам на старонках нашай газеты.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Документы—Віцебск.

Каля 150 дзяцей з Віцебска, Полацка, Шумліна адпачываюць у дні зімовых канікулаў у дзіцячым аздараўленчым цэнтры «Магістраль», што ў Віцебскім раёне. Для іх тут створаны ўсе ўмовы: спальныя карпусы, сталовая, пляцоўкі для гульні — усё для паслуг дзяцей. Частымі гасцямі тут сталі іх равеснікі з Гомельскай школы-інтэрната для дзяцей-сірот, якія адпачываюць у санаторыі «Лётцы». Сумесным спартланды, гульні, конкурсы і віктарыны на доўга застануцца ў памяці дзяцей. НА ЗДЫМКУ: сімвал-2007 у руках сяціёр Ксюшы і Ганны ЮШКЕВІЧ.

Фота Аліксандра ХІТРОВА, БЕЛТА.

Выпрабавана на сабе

БРЭКЕТ-СІСТЭМА Ў ДЗЕЯННІ

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 29 снежня.) ПАСЛЯ ТАГО, ЯК...

— Трэцяя, заключная частка лячэння, — рэтанцыйны перыяд, які адпавядае двум тэрмінам нашэння брэкет-сістэмы, — кажа Валерыі Леанідавіч. — Тут па-трабуецца больш за ўсё ўвагі: вылучыць можа кожны, а вась захаваць вынік... вельмі складана. Ад таго, якую стратэгію для лячэння абраў урач, залежыць канчатковы вынік — не той, калі брэкеты толькі-толькі знялі, а аддалены — праз 3—5 гадоў.

Каб замацаваць дасягнутае, дзевяццацца карыстацца тым ці іншым рэтанцыйным апаратам. Наогул існуе больш за сотню разнавіднасцяў, для кожнага выпадку доктар падбірае самы прыдатны: адным клеіць няздымны рэ-тэйнер (нешта падобнае на шы-ну), а іншым раіць надзяваць пе-рад шном артадантычныя пласці-нкі.

ПЛЮСЫ І МІНУСЫ БРЭКЕТ-СІСТЭМЫ

ПЛЮСЫ. Брэкеты дазваляюць зрабіць кардынальныя змены ў становішчы зубоў (паколькі выроўніваюць і перамяшчаюць зубы ў трох плоскасцях), маюць значна больш высокую магчымасці ў параўнанні з пласцінкамі;

яны маюцца стацыянарна: у першую чаргу гэта вырашае праблему з дзецьмі, якія пры першай жа магчымасці гатовы зняць артадантычны апарат (памятаю, у школе мы гулялі ў кіча пласцін-кай майё сяброўкі).

Аднак нават у лячэнні няздым-нымі артадантычнымі апаратамі не ўсё залежыць ад доктара: ёсць элементы, якія пацьепаць па-вінен насіць дома, а калі той са-батуе, то ўрач можа не дабіцца патрэбных вынікаў. Артадонты нагадваюць, што лячэнне пастаян-на павінна суправаджацца пси-халагічным падрыхтоўкай.

МІНУСЫ. Ускладняецца гігіе-на, з брэкетамі значна цяжэй вы-чысціць зубы, а гэта выдатная глеба для карысу. Аднак для не-барак-носьбітаў брэкетаў у аптэ-ках раздзелілі — ёсць шмат спе-цыяльных прывасаваных (на-прыклад, шоткі са зрэзаным па-сярэдзіне шчацінем), вярта-толькі імі карыстацца;

эстэтычны недахоп: брэкеты, мякка кажуць, не вельмі ўпры-гожваюць, аднак гэта не даты-

Фота: Аляксандра КЛЕЦЬКО

ПРЫВАБНЫЯ АРТАДАНТЫЧНЫЯ СРОДКІ

Артадантычныя пласцінкі стварыла сэксуальны вобраз на-бокаўскай гераніі Паліпы ў аднайменным фільме (з Дамінік Сэвін у галоўнай ролі).

Геранія Дамі Мур ў фільме «Непрыстойная прапанова» насіла брэкеты. А што ўжо казаць пра рускую копію «Дурушка-Бэці» — геранію Нэлі Уваравай, за прыгожамі якой напружана сочаць, відаць, усе беларускія жанчыны (акрамя мяне хіба што: чыста з-за цікаўнасці спрабавала глядзець, — сама нашу і акулеры, і брэкеты — аднак так і не зразумела, чаму ўсе фанатэюць).

Не на экране, а ў сапраўдным жыцці брэкеты насілі актрыса Кэмеран Дзія, тэнісістка Ганна Курнікава і Марыя Шарапава. Ці-кава атрымалася з Томам Крузам: прывёў да артадонта сына, а доктар заўважыў парушэнні ў бацькі. Так ва ўзросце 40 гадоў пачаў лячэнне брэкетамі знакаміты актёр.

А сама незакамплексаванай носьбіткай брэкетаў паказала сябе Сіндзі Кроўфард, якая падчас нашэння металічных брэ-кетаў нават знялася ў рэкламе з шырокай усмешкай на ўсе п-зубоў.

чыцца лінгвальных, керамічных, сапфіравых і іншых брэкетаў, та-му што лінгвальныя замацоўва-юцца з тыльнага боку зубоў, а а-салатны падрыхтоўкай.

Керамічныя, пластыкавыя, сапфіравыя брэкеты... з імі ля-чэнне пэўных паталогій ідзе даў-жэй, карыстацца імі трэба больш акуратна — іх лёгка зламаць. Яны патрабуюць асаблівай пя-шчотнасці да сябе — такія вось капрызныя.

Лінгвальныя ж брэкеты ў Бе-ларусі не вельмі папулярныя. Іх устаючыя патрабуе спецыяльнай тэхнікі (ёю валодае няшмат арта-донтаў), выдатна абучаных зуб-ных тэхнікаў (большая частка працы ўскладняецца менавіта на іх) і дарагога абсталявання. Ды і кошт такіх брэкетаў значна больш высокі, што не вельмі ад-павядае запатрабаванымі бела-рускімі.

А другая сяброўка аднойчы сказала: «Ведаеце, Алачку брэ-кеты зусім не псуюць», у адказ на гэта пачаліся жарты: «Нахай яна іх усё жыццё носіць!». Спладзю-ся, што брэкеты сапраўды не псу-юць, а нават пасуюць мне і ў той жа час чакаю-не дачакаюся мо-манту, калі іх здымуць!

ЭПІЛОГ

У мяне ёсць прыс таго, што можна будзе грэць-жаваць не-дзе праз 5 шотак:

- архі
- грыльяж
- сушкі
- жвачкі
- ірыскі
- халва

Абцянага тры гады чакаюць

— Чаму так доўга рабіўся другі аль-бом? Бо спачатку першы павінен быў абкатацца, на гэта спатрабілася дзесьці паўгода. Да таго ж прыгадай стан-дарты замежных зорак: яны таксама запісваюць адну пласцінку ў два—тры гады, затое робяць гэта якасна і адка-зна. Я не прыхільнік таго, каб альбомы проста штампаваць. Лепш меней, ды лепей, на мой погляд. Кожную песню і аў-тар, і арыст павінны перажыць, каб у выні-ку атрымалася нешта адзінае і цэлеснае.

Акрамя другога альбома, ёсць у Аляксея Хлястова яшчэ адна навіна — дамоўленасць наконт супрацоўніцтва з вядомым расійскім прадзюсарам. І насамрэч не абві з кім, а з м-жам і прадзюсарам спявачкі Валерыі — Іосі-фам Прыгожыным. Аказваецца, творчая па-ра прыкмеціла беларускага спявача яшчэ ў 2005 годзе, калі Лёша ўдзельнічаў у між-народным конкурсе маладых выканаўцаў «Но-вая хваля» ў Юрмале. Праз давераных лю-дзеў Іосіф Ігравіч перадаў Аляксею нумар тэлефона і запрашэнне звязцца з ім. Увогу-ле, расійскі прадзюсар лічыць, што на цяпе-рашын сцэне не хапае «такіх лірычных і па-зітыўных выканаўцаў, як Аляксей», і сцвяр-джае, што нават яго ўласным дзецям рэпер-туар беларускага спявача падабаецца. Так што з восні 2006 года павольнымі, але ўпэ-ўненымі крокамі Хлястоў рушыць на Маскву...

— Іосіф Прыгожын запрасіў мяне высту-піць на канцэрце, наладзіў сваёасабліваю

Аля МАЧАЛАВА.

«Апошні рамантык» Аляксей ХЛЯСТОЎ:

«ЛЕПШ МЕНЕЎ, ДЫ ЛЕПЕЙ!»

Гасцеўня

Беларуская эстрада неаднародная і разнашэрсная: адны арысты калекцыя-нуюць званні ды рэгаліі, наконт другіх можна гадзінамі спрачацца, ці ёсць у іх увогуле голас... На гэтым агульным фоне Аляксей Хлястоў — спявак-загадка.

Знік на 6 гадоў у арабскім накірунку, вяр-нуўся ў Беларусь у 2003 годзе ўжо гатовы зоркай, амаль адразу выпусціў альбом, з якім уварваўся ва усе чарты і хіт-парады — і больш так і не апусціўся на эстрадным Алім-пе ні на адну прыступку ніжэй. У актыве Хля-стова дагэтуль няма ніводнага кліпа, аднак гэта яму не перашкаджае — беларускія тэ-леканалы ўсё адно яго круцяць, а публіка лю-біць (два анішлагавыя канцэрты ў Палацы Рэспублікі і вялікі гастрольны тур па Бела-русі таму пацвярджаюць). Аляксей сваіх слу-хачоў таксама ценіць — таму падна-пружыўся і паспеў-такі выпусціць доў-гачаканы другі альбом «Таму што я ка-хаю» яшчэ ў 2006 годзе, літаральна ў апошнія дні. Канцэртная прэзентацыя яго, праўда, адбудзецца ўжо ў студзе-ні 2007-га — якраз у ноч на праваслаў-нае Рагство.

Святая арыстуі прыхільнікам, дар-чы, ледзь не сапсавалі «піраты» — яны паспелі было выкласці ўсе 11 песень з альбама ў добрай якасці, а таксама вокладку дыска ў Інтэрнэце для сваё-вядомага бясплатнага скачвання (нават мелі нахабства змясціць гэту спасыл-ку на афіцыйным сайце Аляксея Хля-стова). Аднак знайшліся юрысты, якія выступілі з абрунтаваным і граматым зваротам, і праблема была хутка выра-шана. Так што прыхільнікі запраша-юцца на прэзентацыю — калі ўдасца, частка ёе пройдзе на «жывым» інстру-ментах, а увогуле абцядэцца мноства сюрпрызаў і добрага настрою.

Збіраць камяні і падводзіць вынікі

Імя Хлястова, акрамя конкурсу «Новая хваля», мы сустракалі практычна ва ўсіх бе-ларускіх тэлефэстывалях, а таксама ў расій-скім тэлепраекце «Сакрэт поспеху», дый на «Народнага арыста» таксама быў зробле-ны неабліга замач. І толькі ў спісе прэтэнды-нтаў на «Еўрабачанне» Аляксей ніколі не зна-чыўся.

— Зараз для мяне не той час. І я не хачу, напрыклад, паехаўшы ад Беларусі, вярну-ці і сказаць: «Я пабыў на Еўрабачанні». Ка-лі ўжо ехаць, то не «пабыць», а перамагчы! Я максімаліст. І сам я, і каманда людзей, з якімі я працую, павінны быць цалкам, сто-працэнтна ўпэўнены ў сваёй падрыхтоўцы. Дый увогуле, арыст павінен даспеець, быць гатовым да падобнага конкурсу. На дзе-няе момант у мяне маса іншых творчых ідэй, якія патрабуюць увасаблення.

— Калі ўлічваць працу ў ВІА «Ровеснік», ты на сцэне 15 гадоў; мно-

праверку, і вынікі яго, відаць, задаволілі. За-раз распрацоўваецца стратэгія, якім чынам я буду прадстаўлены на расійскім музычным рынку. Паводле слоў прадзюсара, ён пера-жывае за тое, каб з'явіўся не арыст-адна-дзённка, а творчая асоба. Я з гэтым мерка-ваннем згодны. Верагодна, гэта будзе не так хутка, як хацелася б. Пакуль што вядома, што я не буду мяняць сцэнічнае імя і свой імідж спявак-рамантыка — ён запатраба-ваны ў поп-культуры. Што да рэпертуару — спадзюся, ён будзе рабіцца ўсё лепшым і лепшым.

— Ці гатовы ты да таго, каб перабра-ца ў Расію або жыць на дзве краіны? — Хутчэй за ўсё, жыць на дзве краіны. Працаваць трэба паўсюль, ахопліваць як ма-га большую аўдыторыю.

— У аднаго з тваіх канцэртаў у Палацы Рэспублікі, абцяюа, павешу над сцэнай лічбу 3!

— У аднаго з тваіх праектаў, у мяне свой. Мы вырашылі, што не будзем перакры-жывацца на рабоце — кожны мае сваю аўдыторыю і свой шлях. Што датычыцца роднасных адносін... і сустрач — на-туральна, мы сям'я, мы цудоўныя бра-ты, якія папросту не змежваюць сямей-ныя пачуцці і бізнэс. Мы зразумелі адзін аднаго і вырашылі пазбегнуць на буду-чае магчымых канфліктаў.

— А калі трэці А. Хлястоў — я маю на ўвазе твайго сына Арцёма — вы-рашыць стаць арыстам?..

— Буду дапамагаць. Калі ён выра-шыць, што гэта патрэбна, то я цалкам аддам свае сілы яго. Ён ужо зараз ін-таніруе, «падняваец», калі Лена (жон-ка Аляксея Хлястова. — Аўт.) нешта напывае ці ўкальхвае яго. Малы адчу-вае нават, калі вышыня гукі мяняецца на паўтоне. Мы з Ленай музычныя людзі, і, верагодна, сыну гэта перада-лося. Мы вырашылі, што аддадзім яго ў музычную школу — нават калі Арцём не стане музыкантам, агульнаму раз-віццю гэтак выважанне не перашко-дзіць, усё ж такі музыка — неад'емная частка культуры...

Музыка. Эвалюцыя

— Мінулы год выдаўся для цябе вельмі насычаным: уласнае 30-годдзе, выйск другога альбома, пачатак супра-цоўніцтва з Прыгожыным і г. д. Якую па-дзею ты называў бы галоўнай? — Напэўна... усе. Кожная падзея, якая ад-былася за гэты год, — неад'емная частка майго жыцця, кожны момант паўплывае на далейшыя год падзей, на тое, як я буду пра-цаваць, у які бок удасканалюцца, якія пла-ны будаваць. Гэта ўсё эвалюцыя.

— І якой эвалюцыі ты чакаеш у 2007 годзе? — Пастараюся працаваць яшчэ больш і зрабіць усё магчымае і немагчымае, каб за-вяліч аб сабе не толькі ў нашай краіне, але і за мяжой. (Летуценна) Хто ведае, магчыма, у 2007 годзе мы запішам суверэны хіт, га? Калі ў цябе ёсць мара, ты ведаеш, да чаго імкнешся. Праўда, мара павінна быць рэаль-най, якую ў прынцыпе можна ажыццявіць — і пры адпаведных намаганнях яна абавяз-кова будзе дасягнута. Чаго ўсім і жадаю.

Гутарыла Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Муз-news

АПЕРАЦЫЯ «ЧЫСТАЕ СЭРЦА»

Вінікі дабрачыннага кан-цэртнага тура «Чыстае сэр-ца», прадвядзенага з удзелам музыкантаў Аляксандра Па-тліса, Дні Пэта і гурта «Srasenie», не прымуслі ся-бе доўга чакаць.

Нагадаем, асноўнай мэтай канцэртаў (яны, дарчы, з анішлагамі прайшлі ў 7 гарадах Беларусі) быў збор сродкаў для дапамогі дзецям з сардэч-на-сасудзістым захворвання-мі. Паводле слоў Аляксандра Патліса, у кожным з гарадоў дапамога ў эквіваленце 1000 долараў ЗША была аказана канкрэтным дзецям і арганіза-цыям. Так, у Баранавічах гро-шы атрымаў рэабілітацыйны цэнтр «Новае жыццё», у Брэс-це сродкі былі пералічаныя ў тым ліку і на аперацыі — у прыватнасці, 26-гадовай дзю-чыне была зроблена паспяхо-вая аперацыя на сэрцы. Акра-мя таго, удзельнікі тура наве-далі дзяржаўны дзіцячы сацы-яльны прыёмнік у Оршы і па-кінулі дзецям у падарунак бе-гавую дарожку, велатрэнажор, музычны цэнтр, DVD-плэер. У планах музыкантаў — прасе-ці вясной 2007 года яшчэ адзін вялікі дабрачынны канцэрт «Я буду жыць» з удзелам бела-рускіх арыстаў. «Хочацца стварыць пастаянны аргкамі-тэт праекта «Я буду жыць», каб падобныя акцыі праходзі-лі штогод, — мяркуе Аляк-сандр Патліс. — І я буду да-маўляцца, каб у аргкамітэт увайшлі лепшыя ўрачы, у прыватнасці, лепшыя кардыё-хірургі Беларусі».

Надзея НІКАЛАЕВА.

СОЛЬ З ПРЫСМАКАМ ЗДАРОЎЯ

За апошнія пяць гадоў удзельная вага хатніх гаспада-рак Беларусі, якія спажываюць ёданую соль, узрасла з 20 да 55 працэнтаў.

Як сцвярджаюць навукоўцы, дзеці з ёдалэфіцыйнымі захворваннямі могуць губляць да 15 працэнтаў сваіх інтэлекту-альных здольнасцяў. Прычым з-за нізкага ўтрымання ёду ў беларускіх глебах і, адпаведна, у прадуктах харчавання сама па сабе гэта праблема з'яўляецца традыцыйна актуальнай для нашай краіны. Дэфіцыт ёду, а таксама наступствы катастро-фы на Чарнобыльскай АЭС, прывялі да несуццэльнага вы-ніку. Паводле даследаванняў, у 1999 годзе практычна ў 80 пра-цэнтаў дзяцей адзначалі прыкметы лёгкай ці ўмеранай ёд-най недастатковасці. Разам з тым даводзіцца канстатаваць, што зусім нядаўна доля ёданаванай харчовай солі на спажывец-кім рынку Беларусі складала ўсяго 14 працэнтаў. І толькі з прыняццем Міністэрствам аховы здароўя стратэгіі ліквідацыі ёдалэфіцыйных захворванняў сітуацыя стала змяняцца ў леп-шы бок. Да таго ж, паводле слоў каардынатара праграм Дзі-цячага фонду ААН (ЮНІСЕФ) Ірыны Чуткова, апошнім часам усё большую ролю ў вырашэнні праблемы адыгрывае да-сведчанасць насельніцтва. У выніку інфармацыйнай кампа-нні, наладжанай пры падтрымцы ЮНІСЕФ, аб перавагах спа-жывання ёданаванай солі зараз ведаюць звыш 80 працэнтаў жы-хароў нашай краіны.

Не менш цікавым стаў праект на падтрымцы груднога вы-кормлівання немаўлят ва ўстановах аховы здароўя. У параў-нанні з пачаткам 1990-х паказчыкі натуральнага выкормлі-вання ўзраслі ўдвая і дасягнулі 50 працэнтаў. Але гэта яшчэ не мяжа. Так, паведанна Ірына Чуткова, у бліжэйшы час пла-нуецца прыняць папраўку ў заканадаўства, якая фактычна за-бароніць у СМІ рэкламу замяняльнікаў груднога малака.

— Яшчэ адным адметным напрамкам з'яўляецца папуля-рызацыя здаровага ладу жыцця дзяцей, — адзначае Ірына Чуткова. — Не сакрэт, што першае месца ў структуры пры-чын дзіцячай смертнасці (29,4 працэнта) займаюць нячасныя выпадкі, траўмы і атручванні. Таму ў свой час пры са-здзейнічванні ЮНІСЕФ было праведзена агульнанацыянальнае даследаванне сярод спецыялістаў і бацькоў, якое дазволіла высветліць асноўныя фактары рызыкі і распрацаваць для пра-фесіяналаў курс па папярэджанню траўмаў і атручванняў. А надалей навучанне дзяцей наваякам здаровага ладу жыцця і бяспечным паводзінам было ўведзена ў агульнарэспублікан-скую школьную праграму.

Апроч таго, значна Ірына Чуткова, пры садзейнічванні ЮНІСЕФ былі распрацаваны праграмы і дапаможнікі па на-выках догляду немаўлят, па харчаванню дзяцей розных уз-ростаў, праграмы па рэабілітацыі і адукацыі дзяцей з пару-шэннямі здароўя, праведзена інфармацыйная кампанія аб прафілактыцы наркаманіі, таксікаманіі, СНІДу і захворван-няў, якія перадаюцца палавым шляхам, сярод моладзі. Да слова, гэтыя ж праграмы стануць асноўнымі і надалей. Пры-чым у будучым асноўная ўвага будзе надавацца «сельска-гаспадарчым раёнам» і населеным пунктам, у якіх адзнача-юцца неспрыяльныя тэндэнцыі ў развіцці дзяцей, — у пры-ватнасці, рэгіёнам з найбольш высокім узроўнем захворвае-масці на ВІЧ-інфекцыю і рэгіёнам, што пацярпелі ад ката-строфы на ЧАЭС.

Дарчы, вярта нагадаць, што Дзіцячы фонд ААН быў ство-раны на першай Генеральнай Асамблеі гэтай арганізацыі 60 гадоў таму. Пры гэтым сваю дзейнасць у нашай краіне ЮНІСЕФ вядзе з сакавіка 1997 года.

Сяргей ГРЫБ.

Конкурсы

«Камп'ютар. Адукацыя. Інтэрнэт»

II рэспубліканскі конкурс «Камп'ютар. Адукацыя. Інтэрнэт» стартваў у Беларусі 1 студзеня.

Асноўная мэта, якую ставяць перад сабой арганізатары конкур-су, — гэта выяўленне найбольш цікавых і змястоўных інфармацый-ных рэсурсаў і стымуляванне дзейнасці навуковых устаноў да рас-працоўкі і ўкаранення інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій.

Пераможцы будуць вызначаны ў наступных намінацыях: адука-цыйны WEB-сайт; электронныя сродкі навування агульнаадукацый-нага накірунку (кам'ютарная праграма для навування, кантролю ве-даў, мадэліравання і г. д. з дакладна прапісаным педагагічным сца-нарыем); электронны сродак навування прафесійнага накірунку; ін-струментальны сродак ці прэзентацыя. Да ўдзелу ў конкурсе запра-шаюцца педагагічныя работнікі і навучнікі агульнаадукацыйных, прафесійна-тэхнічных навуковых устаноў і ўстановаў сярэдняй спе-цыяльнай адукацыі. Конкурс будзе праходзіць у два этапы. Першы этап — завочны (абласны і мінскі гарадскі). Прыём праектаў на пер-шы этап ажыццяўляецца з 1 студзеня па 1 сакавіка 2007 года. Да ўдзелу ў конкурсе прымаюцца праекты, якія прадстаўляюць сабой завершаныя інфармацыйныя рэсурсы, якія адпавядаюць мэтам і за-дачам конкурсу. Усе электронныя сродкі навування павінны прад-стаўляць сабой камп'ютарныя праграмы вучэбнага прызначэння для выкарыстання іх у адукацыйным працэсе па адной з вучэбных дыс-цыплін. Адукацыйны WEB-сайт размяшчаецца аўтарамі ў Інтэрнэ-це, а з'яўляючы ўдзел у конкурсе ўказваецца яго электронны адр-ас. Другі этап будзе праходзіць вочна. Пераможцы II рэспублікан-скага конкурсу стануць вядомыя ўжо ў красавіку.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Радзіма

ЗЯМЛЯ, ШТО ПАДАРЫЛА МНЕ ЖЫЦЦЁ

Любоў, ласка, павага, кло-пат, чысціна, незалежнасць — як шмат можна знайсці прымет-нікаў для апісання майё Радзі-ны, але нават калі гэты спіс бу-дзе бяскончым, гэтага ўсё роў-на будзе мала для апісання ма-ёй Беларусі. Беларусь — мая Радзіма! Краіна, зямлі якой заў-сёды былі вольныя і незалеж-ныя. Нікому не ўдалася зава-яваць і дабіцца поўнага зні-шчэння беларускага народа і беларускіх зямель, і ніколі не ўдасца. Не ўдасца таму, што дух беларускага народа моцны і непарушны.

Мы запомнілі назаўсёды ім-ёны тых, хто загінуў, абараня-ючы нашу Радзіму, хто аддаў жыццё за яе будучае, за неза-лежнае будучае сваіх дзяцей. Адалі жыцці не дарэмна! Ця-пер жыве беларускі народ у кра-іне, якой па праву можна гана-рыцца. У краіне, дзе няма абме-жаванняў, дзе пануе мір і пакой, дзе людзі могуць спакойна клас-ціся спаць, ведаючы, што заўт-ра іх разбудзіць званок будзіль-ніка, а не грукат, выбухі снара-даў і аўтаматныя стрэлы. Мена-віта стабільнасць дазваляе не хвалявацца за заўтрашні дзень. Нельга сказаць, што ў нашай краіне ўсё добра і бездакорна. Але ж Беларусь — гэта краіна, у якой працэсы развіваюцца, у гэтай краіны ўсё яшчэ напера-дзе. Мы можам паказаць прык-

радіўся больш за 100 гадоў та-му. Першыя брэкеты былі такімі сваёасаблівымі каронкамі з круч-камі.

У Беларусі брэкетамі карыста-юцца з 1991 года, а найбольш ак-тыўна лячэнне вядзецца апошнія 10 гадоў. У нашай краіне няма брэкетаў уласнай вытворчасці, большасць дактароў працуе з ня-мецкімі артадантычнымі апарата-мі.

І цяпер пра перспектывы... На сёння ёсць прапараты, здольныя размякчыць косці, аднак яны ма-ла прымяняюцца і ўздзеянне іх недастаткова даследавана. Хто ведае, можа, у будучым, выпраў-ленне становішча зубоў будзе займаць некалькі дзён, а то і га-дзін!

ТЭРМІНЫ І КОШТ ЛЯЧЭННЯ

Лячэнне доўжыцца ў сярэднім 1,5—2 гады і каштуе 700—1500 долараў для металічных брэ-кетаў (нагадаю, самых таных). Кошт залежыць ад складанасці лячэння і ад працягласці. Аднак усю суму не дзевяццацца выпла-тваць адразу, аплата ідзе паэтап-на — паралельна з лячэннем. Ак-тывацыі (карэкціроўкі артадон-там тых ці іншых элементаў сіс-тэмы) праходзяць з інтэрвалам ад 2 тыднёў да 2 месяцаў.

Менш за год наўрад ці можна змяніць становішча зубоў і сківіа, а больш за 3 гады лячыць нема-згодна: калі зубы за гэты час не выраўняліся, то ўжо і ніколі не вы-раўняюцца...

ЭПІЛОГ

У мяне ёсць прыс таго, што можна будзе грэць-жаваць не-дзе праз 5 шотак:

- архі
- грыльяж
- сушкі
- жвачкі
- ірыскі
- халва

Адна мая сяброўка нават пра-панавала не адмаўляцца, а збі-раць усё тое, чым мяне частуюць і што мне пакуль есці нельга. Ці-кавая атрымаецца калекцыя...

А другая сяброўка аднойчы сказала: «Ведаеце, Алачку брэ-кеты зусім не псуюць», у адказ на гэта пачаліся жарты: «Нахай яна іх усё жыццё носіць!». Спладзю-ся, што брэкеты сапраўды не псу-юць, а нават пасуюць мне і ў той жа час чакаю-не дачакаюся мо-манту, калі іх здымуць!

Аля МАЧАЛАВА.

Алімпіяда — выдатны шанц для абітурэнтаў

У дні зімовых школьных канікулаў у Бе-ларусі праходзіць абласны тур рэспублікан-скіх алімпіяд на 16 вучэбных дысцыплінах.

У Міністэрстве адукацыі з задавальненнем канстатуе рост сярэд у дзельніц абласнога тура прадметных алімпіяд колькасці навучонцаў сельскіх школ, што сведчыць, у першую чаргу, аб паступовым выраўноўванні ўзроўню ведаў га-радскіх і сельскіх школьнікаў.

Трэба зазначыць, што алімпійды рух з'яў-ляецца самым масавым і папулярным інтэ-лектуальным рухам на Беларусі, які прыцягвае штогод дзесяткі тысяч школьнікаў, навуччэ-

цаў прафесійна-тэхнічных і сярэдніх спецыяль-ных навуцальных устаноў. Удзел у першым ту-

ДЗЯЛЕННЕ І АДНІМАННЕ, або Перыяд паўраспаду па-беларуску

Якім бы маленькім ні быў беларускі шоу-бізнэс, але «дарослыя» паводзіны нашы артысты пацху засвоілі. Есць свае «пацыенты», у якіх здараюцца прыступы зорнай хваробы, свае падзелы на сяброўскія колы, свае інтрыгі і свае скандалы. Да ліку апошніх, напрыклад, можна аднесці расколы ў калектывах — толькі за апошні год мы назіралі чатыры прыклады «размнажэння артыстаў дзялленнем». І калі змены ў саставе «J:Морс» і «Нака» прайшлі амаль незаўважна, то пал-выканаўцаў пастараліся зрабіць усё, каб данесці свае справы да шырокай грамадскасці. Дык якім жа чынам беларускія музыканты «разводзіліся» і хто з іх у канчатковым выніку застаўся ў выйгрышы?..

«Atlantica»: за аднаго бітага двух нябытых даюць

4 жніўня 2006 года ў прамым эфіры аднаго з вядучых тэлеканалаў бэк-вакаліст «Атлантыка» ДзіМітр абвясціў, што, аказваецца, дуэта больш не існуе. Праз некалькі дзён прайшла рэакцыя ў адзас — заснавальнік і саліст дуэта Алекс Дэвід накіраваў у СМІ ліст, дзе тлумачыў, што гурт існуе — проста ў новым складзе, а якраз ДзіМітр не з'яўляецца яго ўдзельнікам ажно з ліпеня. Тады ж быў прадстаўлены новы склад гурта «Atlantica» — бэк-вакалістка Lena, у недалёкім мінулым паспяхова фотамодэль, і бэк-вакаліст Vital, знойдзены ў тым самым Мінскім лінгвістычным універсітэце, з якога некалі пачынаўся гурт.

Ён без іх. ДзіМітр гучна абвясціў, што працягне музычную кар'еру, нягледзячы ні на што, і... знік. Праўда, усяго толькі да канца восені. Нядаўна ён правёў кастынг дзясучат для свайго сольнага праекта. «Я не пакайду шоу-бізнэс — пэўны час мяне не было бачна, бо я запісаў новыя песні», — патлумачыў няўдзячным ДзіМітр. Натуральна, прагучалі неабходныя ў такой сітуацыі словы пра «немагчымыя самарэалізацыя ў якасці бэк-вакаліста» — карачай, усё, што неабходна для захавання рэнаме. Спяваць ДзіМітр збіраецца пад тым жа сцэнічным псеўданімам, павінен стаць таму пацярджэнем. Зусім нядаўна «Новы Іерусалім» вярнуўся з трохдзённых гастролі па Германіі, а зараз плануе накіравацца з выступленнямі па гарадах Украіны і Расіі.

дасці. Амаль п'ятнаццаць гадоў не проста сумеснай творчасці, але і сумеснага пошуку сэнсу жыцця — гэта, ведаецца, стаж, якім многія калектывы могуць пахваліцца. Таму аб'ява, якая напрыканцы верасня 2006 года з'явілася на афіцыйным сайце гурта, выклікала без перабольшвання шок. «Розніца ў поглядах выклікала рух гурта «Новы Іерусалім» і Аляксандра Патліса ў розных накірунках. У бліжэйшай будучыні гурт і Аляксандр Патліс працягнуць сваю справу індывідуальна», — напісалі музыканты.

Ён без іх. Па справядлівасці, гэта было самае цывілізаванае і чалавечнае расстанне з усіх, якіх мы прыгадалі. Аляксандр Патліс не дазволіў сабе ў адрас былых калег ніводнага брыдкага ці нават проста неаважлівага выказвання. Больш за тое, ён адзначыў, што не выключыў у будучым «пералічэння» іхніх шляхоў наоў. Пакуль жа спявак у якасці сольнага праекта ўдзельнічаў у дабрачынным туры «Чыстае сэрца», а надалей плануе запісць уласнага музычнага матэрыялу, якога набралася даволі многа.

Яны без яго. Новым салістам гурта стаў Ігар Капылоў, што, паводле сцвярджэнняў музыкантаў, дазволіла набыць новае гучанне і «твар». Альбом «Лініі сэрца», над якім гурт актыўна працуе апошнімі месяцамі, павінен стаць таму пацярджэнем. Зусім нядаўна «Новы Іерусалім» вярнуўся з трохдзённых гастролі па Германіі, а зараз плануе накіравацца з выступленнямі па гарадах Украіны і Расіі.

«Чук і Гек»: падзел маёмасці

Жылі-былі на свеце тры дзясучыны — бландзінкі Насця і Оля і brunетка Наташа. І складалі яны разам самы мадэльны з усіх беларускіх гуртоў — трыо «Топлес». Гурт быў жаданым гошцем на ўсіх тэлепраектах і вечарынах, і, здавалася, гэтая гламурная ідылія будзе працягвацца бясконца. Але ў верасні мінулага года прадзюсар Макс Алейнікаў вырашыў перанавесці свой «тавар» на расійскім музычным рынку, і паставіў перад салістамі даволі жорстка ўмовы — на працягу трох гадоў нельга выходзіць замуж і нараджаць дзясці. Наташа Дзясуча, уладкаванасць асабістага жыцця якога даўно не была сакрэтам, прыняла рашэнне пакінуць гурт, а на вакантны месца быў абвешчаны кастынг, па выніках якога шэрагі «Топлес» папоўнілі адрозду дзве brunетки — Таня і Лера.

Яна без яго. Гурт аб'явае выпусціць новы альбом — «хутка, зусім хутка», дзясці напрыканцы зімы. Пакуль што альбом толькі запісваецца, прычым акрамя звыклых англамоўных, на пласцінку трапіць кампазіцыя на французскай мове «Alpha & Omega». Тым часам бэк-вакалістка Lena паспела стаць мамай і зноў вярнуцца на сцэну, а саліст Алекс паспеў папрацаваць на два франты — выступіў прадзюсарам новадэбютнага праекта 19-гадовай спявачкі і скрыпачкі Eva Shimanski. Дзясучына, паводле сцвярджэнняў прадзюсара, працуе ў стылі teen-pop і мае ўсе шанцы стаць кумірам для дзясучат-падлеткаў. Дзясучына, паводле сцвярджэнняў прадзюсара, працуе ў стылі teen-pop і мае ўсе шанцы стаць кумірам для дзясучат-падлеткаў. Дзясучына, паводле сцвярджэнняў прадзюсара, працуе ў стылі teen-pop і мае ўсе шанцы стаць кумірам для дзясучат-падлеткаў. Дзясучына, паводле сцвярджэнняў прадзюсара, працуе ў стылі teen-pop і мае ўсе шанцы стаць кумірам для дзясучат-падлеткаў.

«Новы Іерусалім»: застанёмся сябрамі

Гурт, музычную стылістыку якога можна вызначыць як «хрысціянскі рок», заслужыў увагу прыхільнікаў не толькі заўжды якаснымі і напоўненымі сэнсам хітамі, але і тым, што трымаўся як адна сям'я — у горы і ра-

Гендзэз ТУМІЛОВІЧ:

«МНЕ РАНА БЫЦЬ ГАЛОЎНЫМ ТРЭНЭРАМ»

Туміловіч зноў у Мінску. Напэўна, самы неадназначны беларускі футбаліст, і ў той жа час — сапраўдны лідар, баец, вярнуўся ў «Дынама», дзе ў пачатку 90-х пачынаўся яго прафесійная кар'ера ў вышэйшай лізе чэмпіянату СССР. Што падштурхнула экс-ватарана нацыянальнай зборнай, белгіскага «Антверпэна», сочынскай «Жамчужыны», маскоўскага «Дынама» і ўладзівастоцкага клуба «Луч-Энергія» вярнуць у Беларусь, а таксама аб яго планах і няздзейсненых марах, чытачы «Звязды» даведваюцца з першых вуснаў:

— Вярнуцца дадому я рашыў даўно, — распавядае Гендзэз. — Гэты час стаў аптымальным, бо скончыўся кантракт ва Уладзівастоку. У прычым, я ён працягваў працаваць у «Луч-Энергія», але сталіся ад цяжкіх пералётаў за апошнія тры гады.

— У б'льшым клубе вы працавалі трэнэрам галкіпеару. У мінскім «Дынама» таксама будзе перадаваць свой вопыт ватарарам ці будзеце таксама гуляць?

— Кантракт я падпісаў як іграк тэрмінам на тры гады. Аднак спадзяюся, што працягну не толькі гуляць, але і буду трэнэраваць маладых галкіпеару.

— Значыць, вы сталіся ад гульні ў футбол, раз жадаеце перадаваць свой вопыт маладым?

— Бывае, ранкам не хачу гуляць, а ўвечары — хачу. Закан-

праўдному асьцэнаваць Пятра змагу толькі ў канцы сезона.

— Самі плануеце ў будучым стаць галоўным трэнэрам ці будзеце працаваць толькі з галкіпеарамі?

— Пакуль ведаў мяне не хапае, каб кіраваць усёй камандай, таму рана аб гэтым казаць. Я, зразумела, не выключыў такой магчымасці ў будучым: у мяне ёсць свае палкі і заданні, але на даным этапе я б не рызыкнуў быць галоўным.

— На адным спартыўным форуме чытала, наколькі парознама бальшышчы стаяцца да вашага з'яўлення ў «Дынама». Маўляў, Артура Ляску вы ніколі не заменіце, ці наадварот, фанат клуба напісаў, што будзе наведваць матчы толькі з вашым удзелам...

— Артур Ляску ўжо тры гады стабільна з'яўляецца першым нумарам у дынамаўскіх ватарках. Няхай ён гуляе і далей усё лепей і лепей. Я перашкаджаць маладым не збіраюся. Спатрабіцца мая дапамога — выйдзі на поле.

— Ва Уладзівастоку побач з вамі знаходзіўся капітан нацыянальнай зборнай Сяргей Штанок. Вы абмяркоўвалі сітуацыю ў нашай камандзе?

— Навошта? Кожны павінен займацца сваёй справай. «Добра-размышліць» у футбольным асяроддзі заўжды хапала. Дзіўна, бо

тут наадварот людзі павінны аб'ядноўвацца і ўсё рабіць для дасягнення адной мэты.

— У футбольным асяроддзі вы бас складалася рэзультатцы ўзбыховага іграка. Калі ў варты сочынскай «Жамчужыны» ўляцела 4 мячы ад «Спартак», вы нават пакінулі поле...

— Ну, было. Гэта аказалася 7-я ці 8-я гульня, калі мы шмат прапусцілі, вась і не вытрымаў — зняў палчаты і пакінуў варты. Трэба ў першую чаргу быць самім сабой.

— Якім вам падаліся футбольныя варты, калі вы ўпершыню сталі ў «рамку»?

— Маленькім, бо я ж быў вялікага росту. Зараз, дарчы, нейкая дзіўная тэндэнцыя пашла — у варты ўжо ставяць маленькіх.

— Што адчувае галкіпер, калі гол забівае іграк свайго каманды?

— Галы розныя бываюць (задумваецца). Адзіныя высновы, якія я зрабіў для сябе за ўвесь час: чым болей хваляюся, тым больш прапускаеш мячы, таму я даўно не турбуюся наконтакт прапушчаны мячы. Наогул я мінулае перакрэсліў, бо гэта ўжо было, зараз імкнуса думаць аб будучым.

— З якой камандай вы хацелі гуляць, але не атрымалася?

— Супраць зборнай Англіі.

— А як вам падабаецца ідэя ўзяць удзел у матчы — ветэра-

ГАЛОЎНАЕ Ў ГОД СВІНІ — НЕ УПАСЦІ Ў ГРАЗЬ

Днямі Нацыянальны алімпійскі камітэт ушаноўваў лепшых спартсменаў мінулага года. Узнагароды і падарункі ад НАКА знайшлі герояў міжнародных спартыўных стартаў 2006-га. А мы пацкаваліся, чым жылі летася лепшыя атлеты краіны, якія падзелі сталі для іх самыя адметныя.

Дзімтрый ДАШЧЫНСКІ, сярэбраны прызёр Алімпіяды-2006 (фрыстайл), лепшы спартсмен года:

— Падзеі было шмат. Але на першым месцы Алімпіада — адназначна. Хоць спачатку станочных эмоцый было няшмат. Зараз у і не хочацца ўздгадваць пра суб'ектыўнае судзівства. У асабістым жыцці таксама была адна падзея... (Нагадаем, што ў мінулым годзе Дзімтрый Дашчынскі афіцыйна аформіў адносіны са сваёй абраннай Вольгай. — Аўт.) Прыемна, што прызналі лепшым спартсменам года. У сваім відзе спорту я шмат дасягнуў, а калі цябе вылучаюць з усіх спартсменаў краіны — гэта новае, своеасаблівае адчуванне, мне было вельмі прыемна. Каго б сам назваў лепшым спартсменам года? Усе, хто ўвайшоў у дэсятку, — чэмпіёны свету, рэкардсманы, кожны дастойны. Проста мне пашанцавала — у мяне былі алімпійскі сезон.

— Чога чакаю ад 2007 года? У новым годзе мяне, як і ўсю каманду, чакае чэмпіят свету. Хочацца выступіць добра, хоць, наколькі я ведаю, у посталімпійскі сезон многа спартсменаў моцна не напружваюцца, ёсць нават такія, хто ўсё лета не трэніруюцца — не мог сябе прымуціць. Наша каманда, я думаю, падрыхтуецца і выступіць добра.

Андрэй РЫБАКОЎ (цяжкаатлетка), пераможца чэмпіянату свету-2006, уладальнік двух сусветных рэкордаў:

— У ліпені ў мяне адбылася ў Мінску рады добрым гасцям

Сёння ў Мінску пражывае больш за 27 тысяч інашаземцаў. У тым ліку амаль 20 тысяч з іх прыехалі да нас з краін СНД, звыш сямі тысяч — з далёкага замежжа.

Як расказалі ва ўпраўленні па міграцы ГУУС Мінгарвыканкама, самая вялікая колькасць інашаземцаў прыбыла да нас з Расіі (амаль 14,5 тысячы чалавек), Украіны (каля трох тысяч). Таксама ў беларускія сталіцы пражывае нямаля грамадзян Грузіі, Арменіі, Азербайджана, Ізраіля, Кітая, Літвы.

Наталія ЛАЗАРОВА, «Мінск—Навіны».

самая яркая падзея мінулага года — вяселле. Мая жонка скончыла будаўнічы каледж, два гады мы сустраліліся, пасля чап'янату Еўропы вырашылі ажаніцца... Чога чакаю ў новым годзе? Паглядзім, якія сюрыоры прынясе год Свіні. Галоўнае, не упасці тварам у гразь.

Іван ЦІХАН (кіданне молат), пераможца чэмпіянату Еўропы-2006, пераможца Кубка свету-2006:

— Самая яркая падзея года? Навагодні алімпійскі бал, які трансправаў Першы нацыянальны канал 31 снежня...

—...дзе вы выйгралі ў намінацыі «Самы элэганны спартсмен года»...

— Важнае іншае — тое, што бал прывесены алімпійцам, спартсменам. Прыемна, што тваю працу заўважаюць. А так хіцьці спартсмена заўсёды поўнае нечаканасцяў і эмоцый. На спартыўных ты рэалізуешся, на трэніроўках — пераадолаваеш сябе, гэта таксама моцнае адчуванне. Чаму не ўздгадва пра чэмпіят Еўропы? Гэта звычайная работа...

Сяргей МАРТЫНАЎ (спльба кулявая), пераможца чэмпіянату свету-2006, паўтарыў сусветны рэкорд:

— Я ў адрозненне ад сваіх ка-

лег — не ажаніўся, дзесці таксама больш не нарадзіліся, таму застаецца ўздгадваць толькі спартыўныя вынікі, чэмпіят свету, дзе я ўпершыню стаў першым. Ад новага года нічога своеасаблівага не чакаю, сезон неалімпійскі — што будзе, тое і будзе.

Наталія ХАРАНЕКА (штурханне ядра), пераможца чэмпіянату свету ў залах-2006, пераможца чэмпіянату Еўропы-2006:

— Увесь 2006 год уражанні, які добрыя, так і не вельмі, хапала. Пачаўся ён для мяне дрэнна — у сямі здарылася трагедыя, я страціла бацьку. А ў спартыўным плане гэта мой самы ўдалы сезон. І чэмпіят свету, і чэмпіят Еўропы для мяне важныя, не магу выдзельці, якія ўзнагароды мне даражэй. У новым годзе спадзяюся толькі на усё самае лепшае.

Алесь і Рыта ТУРАВЫ (лёгкаатлетка), пераможца чэмпіянату Еўропы, пераможца Кубка свету.

— Самым важным у адыходзячым годзе для мяне была перамога на «Еўропе». Ну і прыемна, што народ за нас галасуе, што мы ўвайшлі ў «дзясатку» лепшых спартсменаў года.

— Ці прыемна тое, што міжнародная федэрацыя лёгкаатлеты прызнала вас і вашу сястры лепшымі ў сваіх відах спартсменкамі?

А.Т. — Напэўна ж, так... Р.Т. — Ён гэта важна, мне — не важна. Ну хіба толькі ў псіхалагічным плане. А для Алесі важна з матэрыяльнага боку. Цяпер, калі яе будуць запрашаць арганізатары камерцыйных спартыўных іграў, яна можа таргавацца. Ва ўсякім выпадку, за тры калейкі Турава цяпер не паедзе выступаць, але рэйтынг і ў іх нікі. Даводзіцца не тое што за тры калейкі, — бясплатна выступаць.

— Сястры зайздросціце ў гэтым плане?

Р.Т. — Не зайздросчу, мы робім адну справу... А.Т. — ...і казна ў нас агульная.

Р.Т. — 3 падзеі мінулага года вылучу перамогу на Кубку свету. Гэта было для мяне нечаканасцю. Былі моцныя сапернікі — і кітайцы, і расіянікі (тая ж Іванова). З імі было на самай справе цяжка змагацца. А на чэмпіянаце Еўропы я ехала псіхалагічна расслаблена, яшчэ і сон прарэіўся, што выйграю. А ў наступным годзе сабе і сястры пажадаю найперш, каб было здароўе — будзем трэніравацца. Хацелася б прафесійнага росту, не стаяць на месцы. Калі вынікі, нават высокія, спыняюцца, няма прагрэсу, гэта дрэнна...

А.Т. — Будзем шукаць спосабы павялічваючы вынікі.

Алена АУЧЫННИКАВА.

Валерый ШАРЫЙ, алімпійскі чэмпіён па цяжкай атлетыцы:

«Я ПАДНЯЎ 25 ТЫСЯЧ ТОН МЕТАЛУ»

Дабрадзусная жыццёла, якой пасля працоўнага дня не хапае сіл трымацца на нагах, і яна прылегла адпачыць. Што за істота твая, як мяркуеце? Менавіта так пісаў у сваёй кнізе «Спорт — хіцьці маё» вядомы беларускі цяжкаатлет Валерый Шарый аб штанге. У сваё 60 гадоў алімпійскі чэмпіён Манрэаль-1976 перадае свае сакрэты новаму пакаленню атлетаў у вучылішчы алімпійскага рэзерву Мінскай вобласці, школе імя Валерыя Шарыя, ды і сам дасюль трэніруецца. Дзім Валерый Пятровіч не толькі адзначыў свой юбілей, але і быў узнагароджаны медалём Нацыянальнага алімпійскага камітэта «За выдатныя поспехі».

— На штандзе ля ваш выраз ў школу пабачыла вас вырод «Зяўдзі трэба імкнуча дасягнуць пастаяльнай мэты». Пэўна, гэтай мэтай было адкрыцьці школы імя Валерыя Шарыя?

— Самая вялікая маёй марай было стаць алімпійскім чэмпіёнам. А каб школа па цяжкай атлетыцы называлася маім імем, я нават не думаю, хоць, зразумела, ніколі не быў супраць гэтага. Мне, наадварот, вельмі прыемна. А ажыццявілася ўсё дзясучы Гендзэз Аляксандравіч Кецо, які ўзначальвае алімпійскі нацыянальны камітэт Мінскай вобласці. Якраз знайшоўся паўпабудаваны памяшканне ў «Алімпіе» — тры гады таму адкрылася школа імя Валерыя Шарыя, а затым у тым жа памяшканні з'явілася і школа алімпійскай чэмпіёны па мастацкай гімнастыцы Марыны Лобач. Цікава, што трэнірам у маёй школе я паставіў вярнуў вучня Аляксандра Лобача (траўма не дазволіла яму раскрыцца ў спорце), і воль яго супадзенне атрымалася: два Лобачы пад адным дахам, але яны не родныя.

— Напэўна, шмат жадаючых трэніравацца ў школе імя Валерыя Шарыя?

— Спачатку прыйшоў чалавек сто, а зараз займаецца толькі 18 хлопцаў і адна дзясучына, затое хоць дзень пастаянна. Сярод іх ёсць вельмі перспектыўныя. Напрыклад, Арцём Умбрыян 1993 года нарадзіўся: сярод сваіх аднагодкаў ён ужо выйграў чэмпіят краіны. Дарчы, разам з Арцёмам у школе трэніруюцца яго брат-дзвіятыка Артур.

— Адоб спартсменай любіць строгі, ці можа прысціць вольбы жадаючых?

— Любы, але з добрай фізічнай падрыхтоўкай, а то нежк прыходзілі хлопцы: падлілі 20 кілаграмаў, прыселі і ўпалі. Ногі курчыня, а трэба паднімаць 50, 70, 80 кілаграмаў, быць джымкам. У прыватнасці, Арцём Умбрыян важыць 42 кілаграмы, а прсыядае са 110-ю.

— Ці плануеце адкрыць філіял свайго школы ў родным Чэрвені?

— Безумоўна хацеў бы, але гэта не так хутка робіцца. Буду, канешна ж, старацца стварыць патрэбныя для трэніровак умовы. У мяне ж іх, калі толькі пачынаў, не было. Першая штанга была самаробная (ірэжыя колы для яе прыцягнуў з канавы і насадыў іх на палку). Замест паломы быў мосцік на рэпчы.

— Чым вас наогул зацікава штанга?

— Мне падабалася працягваць сілу. Мога быць барцом, нават трэніраваўся, але мучыць чалавечка, а ён круціць бы мяне, — гэта не для мяне. Лепей штанга: стаіць, чакае — паддзіць і падымі. Я ў дзясці быў вельмі худым, бо ўвесь дзень бегаў, мала еў і вага хутка згарала, а цяжка атлетыка дазволіла стаць джымкам.

— Ваш від спорту нездарма назвалі менавіта ЦЯЖКАЙ атлетыкай?

— За спартыўную кар'еру я падняў 25 тысяч тон металу, а гэта цяжка. Складанасць у тым, што цяжкая атлетыка звязана з рэкордамі. Даводзіцца пастаянна працаваць над паліяпшэннем вынікаў. Інакш не будзеце выйграваць. Без іх нельга, бо з-за штодзённых трэніровак на арганізм становіцца навалываецца, што не паспявае аднавіцца.

— З гадоўці з родных спрабавалі зрабіць чэмпіёна?

— Старэйшага сына Аляксея я пачаў трэніраваць з сямі гадоў. У яго добрая данія, але прыклад бацькі

ДАПАМАЖЫЦЕ ПАЗВАНОЧНІКУ

На пытанні, якія паступілі ў рэдакцыю, адказваю загодчы нейрахірургічнага аддзела Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру нейралогіі і нейрахірургіі, доктар медыцынскіх навук, прафесар Арнольд Фёдаравіч СМЕЯНОВІЧ.

(Пачатак у нумары за 5 студзеня)
— Турбуе Тацыяна Пятроўна з Добрушскага раёна. У мяне — пазваночная грыжа. Гэта паказалі здымкі магнітна-рэзананснай тамаграфіі. Баліць паясніца, часам ногі. Нейрахірург скажаў, што мне паказана санаторна-курортнае лячэнне, аперацыя пакуль не патрэбна.

— Калі болі ў назе знікаюць — гэта добрая прымета, значыць, грыжа ўпраўляецца і не сціскае нерв. Калі спецыяліст рэкамендуе санаторна-курортнае лячэнне, варта прыслухацца да яго думкі. Наблага было б праляжыцца ў санаторыі «Радон», што знаходзіцца ў Гродзенскай вобласці. Пры такім стане, як у вас, радыонавыя ванны могуць дапамагчы. Але трэба мець на ўвазе, што грыжа можа не толькі ўпраўляцца, кроху ўсыхаць, але і наадварот, яшчэ больш выплыве з спіна-мазгавы канал, прыціснуць нервы карэньчыкі і выклікае моцную болювую рэакцыю. Тады без аперацыі не абыйсца.

— Званю са Жлобіна. Мясце завуць Валянціна Івануна, 55 гадоў. Ужо тры гады знаходзіцца на брузоў групі інваліднасці. Дыягназ — дыскагенны радыкуліт справа і злева. Нейкі час болі былі проста невыносныя. Зараз яны сціклі, але перастаюць дзейнічаць ногі. Хацела рабіць аперацыю, кансультавалася ў нейрахірурга, але ён сказаў: рухаецца, дык і рухаецца...

— Гэта няправільна. Вам трэба абследавацца. Вазьміце накіраванне і прыязджайце да нас у цэнтр. Вас прапануюць уцімае калегі. Мы знаходзімся ў 5-й клінічнай бальніцы г. Мінска.

— Мой дыягназ — астэахондроз, спандыліз, дыска-

вельмі эфектыўныя і такія, ад якіх няма ніякай карысці.

— **Нэла Івануна, тэлефаную з Мінска. Скажыце, як не стаць ахвярай бізнэсу на пазванках? Чым рызыкуе чалавек, даяраючы сваю спіну мануальнаму тэрапеўту?**

— Мануальная тэрапія можа ў нейкай ступені дапамагчы, калі маюцца падвышаныя маленькіх сутавая пазванкаў. А калі выпаў вялікі дыск, ніводна адукацыя мануальны тэрапеўт не возьмецца за яго ўпраўляння. А часцяком бывае так: чалавек называе сябе мануальшчыкам, нават не маючы вышэйшай медыцынскай адукацыі, і пачынае біць сваёго пацыента на пазванках. І мы вельмі нямяла выпадкаў, калі пэдаля такога «лячэння» людзі атрымлівалі паталягичныя пераломы пазваночніка.

— **Георгій Жалтоў з Мінска. Якія прафілактычныя меры варта прымаць, каб не мучыцца ад болі ў спіне?**

— Усё вельмі проста: весці здаровы лад жыцця, займацца фізкультурай, адпаведна ўзросту размяркоўваць фізічныя напружкі.

— **Я чула, што ў вашым цэнтры распрацаваны і прымяняюцца новыя аперацыйныя метады для лячэння астэахондрозу пазваночніка. У чым іх супнасць? Надзея Патроўна. Горацкі раён.**

— Дзякуючы гэтым методам аб'ём хірургічнага ўмяшання маленькіх разрэз не больш за два сантыметры, накладваецца толькі адно шво. Хворыя пасля гэтай аперацыі ўстаюць нават да вечара.

— **Добры дзень! Вас папрывалі Зніда Васільевы са Стоўбцаў. Мне паставілі дыягназ — астэаіліі і сказлі, што з такім захаваннем ёсць пароза развіцця астэапарозу. Тры гады таму выдалілі шчытападобную і парашчытападобную залозы. Як**

можна эфектыўна палячыцца ў дадзеным выпадку?

— Пры такім захворванні паказана кансерватыўнае лячэнне, звязанае з правільным прызначэннем гармонаў. Звярніцеся да эндыкрынолага, каб правесці гарманальны фон і правільна падбраць прэпараты, якія даядзюцца ўжываць працягла час. Інакш, сапраўды, можа развіцца астэапароз — вымыванне соляў кальцыю з коснай тканкі.

— **Я прымаю кальцый-Д3-нікамед.**

— Правільна робіце. Але акрамя гэтага, вам пастаянна трэба знаходзіцца пад наглядам эндыкрынолага і выконваць яго парадкі. Калі адчуеце, што выніку ад лячэння няма, праціце накіраванне ў абласны эндыкрыналагічны дыспансэр.

— **Уладзімір Уладзіміравіч са Слуцка... Мне 58 гадоў, маю нізкую зусальнасць крыві. Таму хачу запытаць, ці можна мне лячыць пазваночную грыжу без аперацыі?**

— А вы ведаеце прычыну гэтай вавай абсалвісцыі?

— **Не ведаю, на жаль.**

— Значыць, у першую чаргу неабходна звярнуцца да гематолага, у Мінскую абласную бальніцу, дзе вам дапамогуць адкарыстаць зусальнасць крыві. Што датычыцца грыжы, то вам павінны зрабіць камп'ютарную або магнітную рэзанансную тамаграфію пазваночніка... У вас нага баліць?

— **Раней боль аддаваў у нагу, зараз — не.**

— Калі нага не баліць, аперацыя вам наогул не паказана. Проста ляжыцеся ў нейралагі.

— **Рэкамендавалі рабіць кампрэсы з настоек аяпоніка, напрыклад...**

— Некаторыя гэта не дапамагае, але паспрабаваць можна.

— **«Праму лінію» правалі Святлана БАРЫСЕНКА і Вольга ШАЎКО. (Працяг будзе.)**

Добры дзень, родныя словы!

НА ЦВЯРОЗАЕ ВОКА

Вось і мінулі навагодні святы. З далікатным посудам для пітва грэба асыржана абходзіцца не толькі за сталом, але і ў мове, дбаючы тут ужо, вядома, не пра тое, якую пасудзіну для чаго ўжываць, а якое слова — да тае пасудзіны.

Найперша і найменшыя — гэта кілішкі і чарка. Суфіксы і памянішальныя, затое карані ідзюць пра былую веліч: чарка ўжываецца да чары, а кілішак мае нават рымскую санавітасць — лацінскага продка келіха (calix).

Некаторыя людзі чарку і кілішак не адрозніваюць, нават мовазнаўцы. Напрыклад, у адным з акадэмічных выданьняў можна прачытаць пра кілішак: «Невлікая шклянка пасудзіна на жошчы». Тое самае пішэцца там і пра чарку, толькі яшчэ пазначэцца: «для піцця спіртных напіткаў». Пра кілішак гэта не адзначана. Аўтар слоўнікавая артыкул, відаць, пачынаў: што тут тлумачыць, і так усё зразумела — не ваду кілішак піць. І дадаў толькі ўдакладненне: «чарка».

Усё ж кілішак і чарку адрозніваюць. Вось і мы ўмовімся: «кілішак — з жошка, а чарка без жошкі» — так, як адрозніваюць іх сёння ў народзе і як гэтая характарыстыка цытата запавячана многа з другога тома пяцітомнага «Слоўніка беларускай гаворак».

— **Дзе? —** разам запыталіся Антон і Света.

— **На Алеі Славы ў парку, —** адказаў тата.

— **А можна паглядзець на яго? —** раптам прапанавала Света.

— **А вы не сталімаў? —** хваляваўся бацька.

— **Не, —** дружна адказалі дзеці.

— **Усе яны разам на метро паехалі ў парк. Неўзабаве апынуліся і на Алеі Славы.**

— **Вось славеты лётчык нашага знішчальніка, —** бацька паказаў на

Хай апошні фразеалагі не адлучаецца комплексам непэўнасьці перад суседнім братам (што чарка, а што бутэлька!), аднак сёння п'юць у нас часам пецю, рабарытаўшы чарку і бутэльку.

На маёй памяці гэта пачыналася ў ваіну. Шклянкі, якія дагэтуль і кроплі алкаголю не браў у сябе, звязалася з бутэлькаю, праганяючы са стала ўсялякія кілішкі і чаркі. Спачатку саромелася. Налівалі ў яе чвэртку, трэць, а пасля палавіну... Былі пасля ваіны такія шклянкі, гранёныя энзю да палавіны. Так і казалі: «Па Марусін паяско»...

Але ў прыстойных людзей і сёння шклянкі не для спіртнога пітва.

Дарчы, у рэдакцыю быў званок: «А як па-беларуску скажаць пра пластмасавыя «стаканчыкі»: шклянкі туды не падыходзяць, знадаць чучэца ў іх шклянне паходжанне». Адказаваем: кубачкі.

У дзяцінстве, памятаю, так мы называлі не толькі звычайныя металічныя ці гліняныя пасудзіны, але і ўпадабаньня бэльля фарфоравыя штучкі на тэлефонных слухавіцах, якія толькі што тады паста-

ку стаіць першым?

— Так, — адказалі дзеці.

— **На нагах у яго вялікія боты? —** Так. Падобныя на дзядульвы валенкі... на фотцы.

— **Я здагадваюся, чаму ён не прыйшоў да свайго самалёта, —** сказала маці.

— **Чаму? —** хуценька запыталі Антон і Света.

— **На маю думку... як я памятаю... у яго адламаная кісць рукі.**

— **А хто не адламаў? —** Хулгані, відаць.

дзяць, але ў горадзе іх чакалі справы. Дзядуля паабяцаў, што будзе штовечар таксама выходзіць на ганак, глядзець на неба і чакаць знішчальніка. Унукі расцалвалі дзеду і паехалі ў горад. Бацька неўзабаве адшукаў скульптара, які стварыў Алею герояў Славы, і яны разам аднавілі ручку скульптуры. Два дні і дзве ночы дзядуля ў акна свайго пакоя Антон і Света. Аднак самалёт усё не з'явіўся.

Але вось надшоў дзень 9 мая — дзень Вялікай Перамогі нашага народа ў ваіне з ворагам. Святочна і велічна луналі сцягі, на свята прыйшлі ўсе жыхары горада — і старыя, і малыя. Гралі духавыя аркестры, людзі абдымалі адно з адным, радаліся. А ўвечары неба асвятлялі святочнымі салютамі.

Антон прапанаваў пайсці да самалёта. Усе пагадзіліся. Якое ж было здзіўленне, калі высветлілася, што самалёт на месцы няма. Навокал было ціха. Горад ужо спаў.

— **Ён паляцеў, ён паляцеў! —** радасна ўсклікнуў Антон.

— **Давайце пакачам, пакуль ён вернецца! —** прапанавала Света.

Бацькі згадзіліся. Бацька пазваў на сотавым тэлефоне дзядулю і пацкавіўся, ці бачыць ён самалёт?

— **Бачу, бачу! Ён зараз ляціць над нашай вёскай! —** радасна адказаў дзядуля.

Чакаць засталася нядоўга. У хуткім часе ў небе з'явіўся знішчальнік. Ён зрабіў адзін круг, другі, адзін вяртэ, другі і раптам каменем пайшоў ўніз. Усе жахнуліся. Але самалёт эню ўзняўся ў неба.

— **Гэта мэртава пятля Несцерава, —** супакойна ўсіх Антон.

Яшчэ імгненне — і лётчык палейтарску пасадзіў свой самалёт на ранейшае месца на пастаменце. З кабіны ён вітала памахаў дзецім рукой, спрытна скакочы на зямлю і смялімымі крокамі, ні на каго не звяртаючы увагі, накіраваўся да парку, да Алеі Славы.

Доўга не маглі заснуць шчаслівыя Антон і Света. Бацька растлумачыў і, што лётчык хутэй за усё ўзмаецца ў неба на самалёце адзін раз на год менавіта ў ноч на 9 Мая.

Дзеці ў дзіцячым садку не далі веры расказу Антона і Светы пра тое, што з імі здарылася ўвесну, а тыя з дзеці, што даў веры, вырашылі разам з Антонам зрабіць лётчыкамі, які вырастуць, каб у будучым абараняць сваю любімую і цудоўную радзіму.

Унукі так палюбілі свайго дзеду, што нават не хацелі ад'яз-

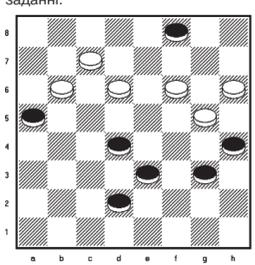
1 студзеня Георгій Васільевіч МАРЧУК адзначае 60-гадовы юбілей! Шчыра віншваем, зычым здароўя, натхнення, удачы!

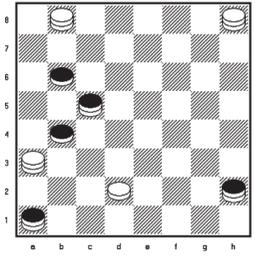
Мінчанін Аляксандр БАЗАЎ на прагулцы разам з малымі матулямі Марынай ЧОПНАЙ і Святланай ГРУДКА.

СЛУХАЙЦЕ ДЗЕДА, ДОЧКІ ШАШКІ

БЛІЦ-25 У гэтым конкурсе падаём такія заданні:

№ 1. БЕЛЫЯ: b7, c6, d6, f6, g5, h6 (6). ЧОРНЫЯ: a5, d2, d4, e3, f8, g3, h4 (7). Выйгрышы.

№ 2. БЕЛЫЯ: b4, c3, f2, дамка g1 (4). ЧОРНЫЯ: a3, a7, c5, d6, f6, h4 (6). Таксама перамога бачыцца.

Пераможцу чакае сюрпрыз ад вядучага рубрыкі — кніга У. Маламеда і Ю Барскага «Курс шахечных ачужынак». Міжнародныя і рускія шахкі» (Москва, «Фізкультура і спорт», 1989).

тыдні. Накіроўваецца іх на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ВАЗЬМІЦЕ НА ЗАМЕТКУ

Наступныя прыклады нема ўзяты з чэмпіянату Беларусі (першая ліга), якія заслугоўваюць увагі:

№ 1. БЕЛЫЯ (Д. Фадзееў): 29, 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 42, 43, 50 (11). ЧОРНЫЯ (І. Міхальчанка): 7, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 25, 26 (11). 1. ... 1924 2. 5044 3. 39:28 2501 4. 34:3 1217 5. 3:21 16:49. Такі разлік у розумі сведчыць аб сапраўдных шахачных здольнасцях І. Міхальчанкі.

Дарчы, першыя пачынаюць занялі пераішлі ў вышэйшую лігу майстры Андрэй Маісеў (Мінск), Валерый Маркоўскі (Светлагорск), Віталій Варшавіч (Мінск), Ігар Міхальчанка (Ваўкавыск) і кандыдат у майстры спорту Андрэй Мацявін (Слонім).

№ 2. БЕЛЫЯ (Е. Шлакова): 16, 28, 29, 33, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49 (16). ЧОРНЫЯ (Н. Гарэляк): 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 17, 18, 20, 25, 26 (16).

1. ... 2631 2. ... 1722 3. ... 12:32 4. ... 2530 5. ... 1823 6. ... 20:36. Як бачым, умеюць камбінаваць за 100-клетачным столікам і жанчыны. У іх першынствавалі майстар Дар'я Федаровіч (Мінск), кандыдат у майстры спорту Святлана Ланцаева (Жодзіна) і Святлана Гарбачэнка (Мінск). Яны таксама папоўнілі вышэйшы шахачны дывізіён.

РАШАЕМ, ПАВЕДАМЛЯЕМ

Правярце, калі ласка, рашэнні змешчаныя раней пазіцыі.

Пад рэдакцыяй майстра спорту Мікалая ГРУШЭУСКАГА

новіч): 1. de5 2. cd4 3. gf8 4. f8:d4:a5 fe1 5. ab2 eg3 6. gf2 7. bc3x.

ЭПІЗОДЫ З ПАРТЫЙ (В. Аніська—С. Садойкі): 7. ... hg7 8. de3 gh6 9. ed2 fg7 10. cd4 hg5x. 8. fg3 9. e:g3 gf6 10. gh4 fe7 11. fg5 ed6 12. gf7 d:f8 13. hg5 fg7 14. gh6 gf6x.

Рашылі: Р. Сідарчук (Брэст), У. Аўлусенка (Гродна), А. Пархаліч (Глыбокае), Л. Вітошкін (Гомель), В. Голас (Любань), А. Свірко (Шаркаўшчына), А. Зарэцкі і В. Гаўрыш (вёска Нава-сёлкі-1 Пастаўскага раёна), І. Пражук і У. Пушкін (Пастава), У. Бандарык (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), А. Янчук і яго вучні Дзіван Шаўчук і Дзясня Сяманюк (Каманец), А. Кіслы (Уз-лячэнка (Жодзіна), А. Перавознік і У. Салпажынік (Рагачоў), Алена Булаўка (Новалу-комль), В. Талкачоў (в. Уздзевічы Клімавіцкага раёна), А. І. Ашышчына і У. Ціханюк (п/а Рудзёўка Нясвіжскага раёна), К. Ко-зель (в. Ласосна Гродзенскага раёна), А. Рогач і Аляксандра Камінская (Вілейка), І. Астроўскі (Кобрын), П. Шкудуць (Навалю-лацк), К. і М. Барэлі (Свіслач), Д. Камчыцкі (Магілёў).

З усімі пазіцыямі заданымі таксама справіліся П. Шкудуць, У. Салпажынік, Аляксандра Камінская, В. Грабачка, А. Перавознік, К. Козель, В. Голас, К. і М. Барэлі, Л. Вітошкін, З. і К. Барэль, В. Грабачка, У. Салпажынік і П. Шкудуць у заданні № 6 звычайна лабодныя развязкі: 1. cd8 2. da5 3. ab:c2:d8 4. a5:e1:d8x. Яны зрабілі па аднаму дадатковым ачы.

— У нашым Пастаўскім лягасе ладзіліся першынства па шахках, шахматах і настольнаму тэнісу, — захамаць сваё ліст з рашэннямі Валерый Гаўрыш. — Турнір па шахках сабраў найбольшую колькасць удзельнікаў. Спартсменна ў іх сам дырэктар Анатоль Уладзіміравіч Сяпончык, які і стаў пераможцам. І ў гэтым няма нічога выпадковага і здзіўнага, бо ён — кандыдат у майстры спорту на гэтым відзе спорту». Ад сьбе дабавім, што А. Сяпончык паспяхова выступае ў завочных чэмпіянатах рэспублікі.

Акварэлі польскага мастака вярнуліся на радзіму

У Слоніміскім раённым краязнаўчым музеі адбылася ўрачыстая з нагоды перадачы 29 карцін польскага мастака Сяргіюша Грудкоўскага.

Гэтыя карціны, намалюваныя акварэлю, мастак перадаў у Слоніміскім невыпадкова. Усе яны прысвечаны Слонімі і ваколліцам былога Слоніміскага павета. Намалюваў іх Грудкоўскі тады, калі жыў у горадзе над Шчарай — з 1920 года. Яны ў гады ваіны знаходзіліся ў Варшаве ў мастацкім музеі. Пасля ваіны іх вярнулі мастаку яго уласніку. І вось праз 67 гадоў акварэлі знойшлі пастаянную прапіску ў Слонімі.

Перадача акварэляў Сяргіюша Грудкоўскага, якому ўжо 91 год і які жыве ў Варшаве, адбылася дзякуючы саветніку пасольства Рэспублікі Беларусь у Польшчы Тадэвушу Стружэцкаму.

Акцыю перадачы акварэляў музею распачаў Тадэвуш Стружэцкі, які, у прыватнасці, сказаў: «Мне вельмі прыемна пабываць у Слонімі, які мы ўсе любім і багатай гісторыі якога ганарымся». Слонімішчына дала сваю шмат таленавітых людзей, які ўносілі і ўносяць уклад не толькі ў развіццё беларускай, але і сусветнай культуры. Адным з такіх людзей з'яўляецца Сяргіюш Грудкоўскі».

Са словамі падзякі мастаку Сяргіюшу Грудкоўскаму выступілі намеснік старшыні Слоніміскага райвыканкама Анатоль Цярэцкі, загадчыца ўпраўлення культуры райвыканкама Святлана Раманюк і супрацоўніца музея Ірына Шпыркоўка. Яны перадалі для мастака слоніміцкія сувеніры.

Пасля ўрачыстай часткі акцыі ўсе прысутныя пазнаміліся з выставай. На іх адлюстраваны даваенныя вуліцы Слоніма, Шчары, канал Агіньскага, дом Касцюкі ў Мерачэўшчыне, вясковія краязьві.

Сяргей ЧЫГРЫН.

Георгій Марчук СВАТОЧНАЯ КАЗКА

роткія. Дзіцячы садок закрылі на каранцін, бо дзеткі хварэлі на грып, а некаторыя з іх нават трапілі ў вочны бальніцу.

Антон і Света таксама, на жаль, не засцерагалі ад хваробы. Але яны не баяліся доктара, прымаілі ўсё лекі і вітаміны, якія ён ім прызначыў. Хварэць заўсёды кепска, а хварэць доўга, седзячы ў хаце, увогуле невыносна.

Паступова сонейка аджуджала нябёсы насустрэч вясню, і яна прыйшла ў горад. Антон і Света разам з бацькам выйшлі на прагулку. Паўнодзя яшчэ ляжаў снег, але прытныя вераб'і і ціхмяныя галубы ўжо пілі першую ваду з лужыч.

Бацька вырашыў паказаць Антону і Свечце школу, у якую іх вясенню меліся аддаць вучыцца. На невялікіх пастаментах перад школай дзеці ўбачылі самы сапраўды самалёт. Метал, з якога ён быў зроблены, як лостарка, адбываў сонечныя промні. Яны падшлі бліжэй. З крылаў падалі на пастамент буйныя кроплі вады.

— **Што гэта? —** запыталася Света.

— **Гэта самалёт плача, —** адказаў вынаходлівы Антон.

— **Тата, а чаму самалёт плача? —** пацкавілася Света.

— **Чаму? —** задумваўся на хвіліну тата і адказаў: — Таму што ён не лятае.

— **А чаму ён не лятае? —** запытаў ужо Антон.

— **Лётчык, які ў час ваіны лятаў на гэтым самалёце-знішчальніку, загінуў смерцю героя. Яму таксама паставілі помнік.**

«У КОЖНАГА СВАЯ ДАРОГА...»

40 дзён назад пайшоў з жыцця вядомы беларускі паэт, былы супрацоўнік «Звязды» Пятро ПРЫХОДЗЬКА

Гэты верш ён закончыў напрыканцы лістапада 2003 года, а першыя радкі яго стварыў яшчэ ў ліпені 2002-га. Пятро Фёдаравіч так рабіў вельмі часта: занатоўваў некалькі радкоў-эпіграмаў, каб потым вярнуцца да іх: паглыбіць, удакладніць, пашырыць...
Дзе прадзеі свай арай загон,
Што вечна будзем разам з ёю
З маленства да апошніх дзён.

Пачыналася ж усё куды больш празічна, прыземлена, чым знойшлі потым адлюстраваны ў паэтычных радках. Ужо ў 16-гадовым узросце Пятро Прыходзька пачаў самастойны працоўны шлях у... апараце Хоцімскага райкама камсамолу на пасадзе кіраўніка спраў раённай камсамольскай арганізацыі. Тады ж, у 1936-м, назіраліны і не па гадах сур'ёзны юнак і напісаў сваю першую ў жыцці вершы, які неўзабаве апублікавала на сваім старонка раённая газета «Калгасная звязда». У наступным годзе творы хоцімскага камсамольца змясціла і «Чырвоная змена»...

— Пясаў я шмат, ды не ўсё паддабала сама менавіта, — расказаў мне потым Пятро Фёдаравіч. — Адчуваў, што і адукцыя малавата, ды і з рыфмамі быў не ў ладах. Разумеў: трэба вучыцца, вучыцца і вучыцца...

П

Вадалеяў чакаюць змены ў асабістым жыццю а Ракаў — з'яўленне новага сям'я

СКАНВОРД

Сканворд з 15 пачаткаў і 15 завяршэнняў. Тэма: «Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ».

АВЕН. У панядзелак паспяшайцеся рэалізаваць планы першай неабходнасці. У аўторак не варта спяшацца са скараспелымі вывадамі.

ПРЫБЫТКУ. У пятніцу пастарайцеся не прыгнаты а навакольных, бо яны ў гэты дзень будуць круціцца і ў сільныя выконваць вашы патрабаванні.

ДЗЕВА. Будуць удалымі клопаты пра знешнасць, зазямліце і падарожжы. У панядзелак вашы задумкі, аформленыя ў пісьмовым выглядзе, можа падтрымаць уплывовы чалавек.

СТРАЛЕЦ. Вас паўсюдна будзе суправаджаць лёгкае наліт тэмніцасці. Што б з вамі ні адбывалася, навакольным будзе сільней здзіўляцца гэтым падзеям.

ВАДАЛЕЙ. Магчымыя змены ў асабістым жыцці на службе. Пажыночкі вынікі сваёй працы, пастарайцеся не раслабляцца.

Шайбу, шайбу!

ЛЯДОВЫЯ БАТАЛІ

Гэтымі днямі вызначаюцца мацнейшыя хакеісты сярод прафесіяналаў і аматараў. На маладзёжным чэмпіянаце свету ў Швецыі ў галоўным падымку клошкі скрыжавалі камады і расіяне.

Доктар адкажа

На наступны тыдні асноўную нагрузку на тэлефоннай «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222-70-80) возьмуць на сябе: 8 студзеня — галоўны ўрач 22-й гарадской паліклінікі Мінска Уладзімір Аркадзевіч ЛАГОЙСКІ.

«Ядомы» анекдот:

У атэцы: — Мне, калі ласка, паўлітра спірту... — А рэцэпт у вас ёсць? — А як жа! Трэба дадаць 750 г гатаванай вады, дзве лыжкі цукровага пяску і настойваць тыдзень на апельсінавых корках...

«Ядомы» анекдот:

У атэцы: — Мне, калі ласка, паўлітра спірту... — А рэцэпт у вас ёсць? — А як жа! Трэба дадаць 750 г гатаванай вады, дзве лыжкі цукровага пяску і настойваць тыдзень на апельсінавых корках...

Сёння

Табліца надвор'я на сёння і на наступны тыдзень для Мінска, Віцебска, Гродна, Магілёва, Брэста і Гомеля.

Спорт-тайм

Эліту могуць пашырыць

У заключным матчы маладзёжнага чэмпіянату свету ў Швецыі беларусы пацярпелі ад славакаў — 0:9. Такім чынам, каманда Эдуарда Занкаўца заняла апошняе 10-е месца і развітваецца з хакейнай элітай.

Здарэнні

Новы год з чэмерам. У СВК «Глевічы» Івацвіцкага раёна тры даяркі вырашылі сустрэць Новы год на ферме і выпілі па сто грамаў прэпарата для лячэння кароў.

Куп «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці»

прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы абрабаванага ў доход гаспадарства імушчыва ОАО «Радошковіцкай керамічнай фабрыцы».

...у суседзях

Табліца надвор'я ў суседніх гарадах: Варшава, Масква, Вільнюс, Рыга, Кіев, С-Пецярбург.

Самыя прыгожыя — на зямлі і на вадзе

У канцы года былі падведзены рэйтынг самых прыгожых спартсменаў свету. Сярод жанчын найпрывабнейшай стала расійская тэністка Марыя Шарпава.

Хуткая памежная дапамога

Беларускія пагранічнікі выраставалі жыццё парашульніку мяжы. Як наведзілі «Звяздзе» ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага пагранічнага ўпраўлення ў Італію.

Куп «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці»

прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы абрабаванага ў доход гаспадарства імушчыва ОАО «Радошковіцкай керамічнай фабрыцы».

6 студзеня

1892 год — нарадзіўся Адам Станкевіч, беларускі гісторык, публіцыст, выдавец, грамадска-палітычны і рэлігійны дзеяч.

Рарытэт для шумі

Сяміроўны чэмпіён свету па «Формуле-1» Міхаэль Шумахер зрабіў сабе на дзень нараджэння рарытэтны падарунак — аўтамабіль Shelby Cobra Daytona.

Куп «Дзержинская текстильная фабрыка» (продавец)

совместно с КУП «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці» прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы прыватнага асобнага корпуса ткацкага цеха № 2 (об.пл. 1173 кв.м).

Куп «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці»

прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы абрабаванага ў доход гаспадарства імушчыва ОАО «Радошковіцкай керамічнай фабрыцы».

Цытата дня:

«Пакаіца багаце дзеям? Навошта?! Разумныя будуць — без яго абыводца; а дурнома сын багаце — не дапаможа; наўны грошы ніколі не сядуць за наўны розум. Залаты балван — усё роўна балван».

Акно ДАІ

Заўсёды пільны погляд. Нягледзячы на адносна малады ўзрост, інспектар ДПС батальёна УДАІ Віцебскага аблвыканка Андрэй Сушкоў з'яўляецца вопытным супрацоўнікам.

Куп «Дзержинская текстильная фабрыка» (продавец)

совместно с КУП «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці» прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы прыватнага асобнага корпуса ткацкага цеха № 2 (об.пл. 1173 кв.м).

Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

аб'яўляе конкурс на замашчэнне наступных пасадаў: — кафедра тэатральнай творчасці: загадчык кафедры;

ОАО «Западэлектросетстрой» (продавец)

совместно с КУП «Мінскай абласной цэнтру ўчета нерухомасці» прыводзіць адкрыты аўкцыён па продажы асобнага (кафе) аб'екта плошчай 580,6 кв.м.

Логіпа і назва газеты «Звязда».

Адрасы і тэлефоны рэдакцыі і пачтавага адраса.

Адрасы і тэлефоны аддзяленняў і рэдакцыі.

Адрасы і тэлефоны аддзяленняў і рэдакцыі.